

ČÁST PRVNÍ OBECNÁ ČÁST

§ 1 Úvodní ustanovení

(1) Podle tohoto zákona projednávají a rozhodují soudy právní věci stanovené v tomto zákoně.

(2) Obecná část tohoto zákona se použije také na řízení podle části první hlavy třetí zákona o soudnictví ve věcech mládeže, řízení podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů, řízení podle zákona upravujícího mezinárodní spolupráci při řešení daňových sporů v Evropské unii a řízení podle zákona upravujícího veřejné rejstříky právnických a fyzických osob, nestanoví-li tyto zákony jinak.

(3) Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se [občanský soudní řád](#).

(4) Nevyplyvá-li z povahy jednotlivých ustanovení něco jiného, použijí se ustanovení tohoto zákona vedle [občanského soudního řádu](#).

§ 2 Řízení upravená tímto zákonem

Tento zákon upravuje řízení

- a) o podpůrných opatřeních a ve věcech svéprávnosti,
- b) ve věcech nezvěstnosti a smrti,
- c) o přivolení k zásahu do integrity,
- d) ve věcech přípustnosti převzetí nebo držení v ústavech,
- e) o některých otázkách týkajících se právnických osob a svěřenského fondu,
- f) o pozůstalosti,
- g) o úschovách,
- h) o umoření listin,
- i) ve věcech kapitálového trhu,
- j) o předběžném souhlasu s provedením šetření ve věcech ochrany hospodářské soutěže,
- k) o nahrazení souhlasu zástupce samosprávné komory k seznámení se s obsahem listin,
- l) o plnění povinností z předběžného opatření Evropského soudu pro lidská práva,
- m) ve věcech voleb zaměstnanců,
- n) o soudním prodeji zástavy,
- o) o zákazu výkonu práv spojených s účastnickými cennými papíry,
- p) ve věcech manželských a partnerských,
- q) ve věci ochrany proti domácímu násilí,
- r) o určení a popření rodičovství,
- s) ve věcech osvojení,

- t) ve věcech péče soudu o nezletilé,
- u) v některých věcech výkonu rozhodnutí.

§ 3 Věcná příslušnost

- (1) Pro řízení v prvním stupni jsou příslušné okresní soudy, nestanoví-li zákon jinak.
- (2) Krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně
  - a) ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora a přeměn,
  - b) o vyloučení z výkonu funkce podle zákona [o obchodních korporacích](#),
  - c) o jmenování znalce v řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob pro
    1. přezkum zprávy o vztazích mezi ovládající osobou a osobou ovládanou a mezi ovládanou osobou a osobami ovládanými stejnou ovládající osobou,
    2. určení přiměřené ceny podílu při povinném odkupu podílu společníka ovládané osoby ovládající osobou,
    3. účely přeměn podle zákona upravujícího přeměny obchodních společností a družstev a pro účely ocenění jmění rozdělovaného spolku,
  - d) ve věcech opatrovnictví právnických osob,
  - e) o úschovách za účelem splnění dluhu poskytnout dorovnání protiplnění nebo náhradu škody více osobám na základě rozhodnutí soudu podle zákona [o obchodních korporacích](#) nebo zákona [o přeměnách obchodních společností a družstev](#) (dále jen „povinná úschova“),
  - f) ve věcech kapitálového trhu,
  - g) o předběžném souhlasu s provedením šetření ve věcech ochrany hospodářské soutěže,
  - h) o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory, Notářské komory České republiky, Komory auditorů České republiky, Exekutorské komory České republiky nebo Komory daňových poradců k seznámení se s obsahem listin.

§ 4 Místní příslušnost

- (1) Pro řízení je příslušný obecný soud osoby, v jejímž zájmu se řízení koná, nestanoví-li tento zákon jinak.
- (2) Obecným soudem nezletilého účastníka, který není plně svéprávný (dále jen „nezletilý“), je soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností, své bydliště.

§ 5 Přenesení příslušnosti

Změní-li se v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé, ve věcech opatrovnických a v řízení o svéprávnosti okolnosti, podle nichž se posuzuje příslušnost, může příslušný soud přenést svoji příslušnost na jiný soud, je-li to v zájmu nezletilého, opatrovance nebo osoby, o jejíž svéprávnosti se rozhoduje. Jestliže soud, na nějž byla příslušnost přenesena, s přenesením nesouhlasí, předloží věc k rozhodnutí, pokud otázka přenesení příslušnosti nebyla již odvolacím soudem rozhodnuta, svému nadřízenému soudu; rozhodnutím tohoto soudu je vázán i soud, který příslušnost přenesl.

§ 6 Účastníci řízení

(1) V řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, je účastníkem řízení (dále jen „účastník“) navrhovatel a ten, o jehož právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno.

(2) Účastníkem je také navrhovatel a ten, kterého zákon za účastníka označuje.

§ 7 Přibrání účastníka a ukončení účasti na řízení

(1) Jestliže někdo z těch, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, se neúčastní řízení od jeho zahájení, soud, jakmile se o něm dozví, jej přibere do řízení jako účastníka. Proti takovému usnesení není odvolání přípustné.

(2) Jestliže se řízení účastní ten, o jehož právech nebo povinnostech se v řízení nejedná, soud usnesením jeho účast v řízení ukončí.

§ 8 Oprávnění státního zastupitelství

(1) Státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného řízení

- a) ve věcech osvojení, a to do části, ve které je rozhodováno o tom, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení,
- b) ve věcech péče soudu o nezletilé, jde-li o uložení zvláštního opatření při výchově dítěte, o ústavní výchovu, o určení data narození nebo jde-li o pozastavení, omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti nebo jejího výkonu,
- c) ve věci ochrany proti domácímu násilí,
- d) o svéprávnosti,
- e) o prohlášení za mrtvého,
- f) o určení data smrti,
- g) ve věcech vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče (dále jen „zdravotní ústav“) nebo vyslovení nepřípustnosti držení v zařízení sociálních služeb,
- h) o umoření listin,
- i) o některých otázkách týkajících se právnických osob.

(2) Ve věcech uvedených v odstavci 1 písm. b) až e) a [g\)](#) může státní zastupitelství podat návrh na zahájení řízení.

(3) Pro účely zjištění podmínek k podání návrhu soudu na vyslovení nepřípustnosti držení v zařízení sociálních služeb je státní zastupitelství oprávněno

- a) vstupovat v kteroukoliv dobu do zařízení sociálních služeb,
- b) nahlížet do dokumentace vedené zařízením sociálních služeb,
- c) hovořit s osobami, kterým jsou v zařízení sociálních služeb poskytovány pobytové sociální služby, bez přítomnosti jiných osob,
- d) požadovat od zaměstnanců poskytovatele sociálních služeb a dalších osob podílejících se na péči o osoby, kterým jsou v zařízení sociálních služeb poskytovány pobytové sociální služby, potřebná vysvětlení.

§ 9 Smírné řešení

Soud vede účastníky k nalezení smírného řešení. Za tím účelem je informuje o možnostech mimosoudního smírčího nebo mediačního jednání.

§ 10 **Dohoda o předmětu řízení**

(1) Pokud je mezi účastníky uzavřena dohoda o předmětu řízení, sepíše soud o takovém úkonu protokol. Dokud není protokol podepsán všemi účastníky, soud k dohodě nepřihlíží.

(2) Jestliže se dohoda podle [odstavce 1](#) schvaluje formou usnesení a účastníci se vzdali práva na odvolání, nemusí usnesení obsahovat odůvodnění.

§ 11 **Doručení**

Jestliže je podle obsahu spisu zřejmé, že účastník nebo jeho zástupce se z omluvitelného důvodu neseznámil s písemností, soud rozhodne o neúčinnosti doručení této písemnosti i bez návrhu.

§ 12 **Předběžná opatření**

(1) Lze-li zahájit řízení i bez návrhu, lze nařídit bez návrhu i předběžné opatření; to neplatí v řízení o pozůstalosti.

(2) V usnesení o nařízení předběžného opatření uloží soud navrhovateli, aby ve lhůtě, kterou mu určí, podal u soudu návrh na zahájení řízení; to neplatí, může-li být řízení ve věci zahájeno i bez návrhu.

(3) Složení jistoty k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, se nevyžaduje, jde-li o předběžné opatření, které může soud nařídit i bez návrhu, ve věci ochrany proti domácímu násilí nebo ve věci výživného.

§ 13 **Zahájení řízení**

(1) Řízení se zahajuje i bez návrhu, není-li zákonem stanoveno, že lze řízení zahájit jen na návrh. Soud řízení zahájí bezodkladně poté, co se dozví o skutečnostech rozhodných pro vedení řízení podle tohoto zákona.

(2) O zahájení řízení bez návrhu vydá soud usnesení, které doručí účastníkům do vlastních rukou, nestanoví-li zákon jinak. Řízení je zahájeno dnem, kdy takové usnesení bylo vydáno.

(3) Proti usnesení o zahájení řízení bez návrhu není odvolání přípustné.

§ 14 **Zahájení řízení ústně do protokolu**

Ústně do protokolu je možné učinit návrh na zahájení řízení a návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, jen jde-li o řízení, které lze zahájit i bez návrhu nebo jde-li o řízení o povolení uzavřít manželství, řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí, řízení o určení a popření rodičovství a řízení ve věcech osvojení.

§ 15 **Neúčinnost zpětvzetí návrhu**

Vezme-li návrh na zahájení řízení zpět, soud může rozhodnout o neúčinnosti tohoto zpětvzetí, jsou-li splněny podmínky pro zahájení řízení i bez návrhu.

§ 16 **Zastavení řízení**

Odpadne-li důvod pro vedení řízení, soud řízení zastaví i bez návrhu.

§ 17 **Vyloučení přípravného jednání**

Soud nevede přípravné jednání.

§ 18 **Jiný soudní rok**

(1) Považuje-li to soud za vhodné, svolá k přípravě a projednání věci jiný soudní rok a přizve k němu účastníky. Při jiném soudním roku dá soud účastníkům prostor, aby se k věci vyjádřili, nebo zjistí jejich stanoviska jiným vhodným způsobem. Dokazování lze při jiném soudním roku provádět, jen je-li to účelné a umožňuje-li to povaha věci.

(2) Způsob, místo a průběh jiného soudního roku určuje předseda senátu opatřením. Jiný soudní rok se může konat mimo soudní budovu nebo mimo obvyklou úřední dobu soudu. Z jiného soudního roku může předseda senátu vyloučit veřejnost.

§ 19 **Jednání**

K projednání věci samé soud nařídí jednání, ledaže tento zákon stanoví, že jednání není třeba nařizovat.

§ 20 **Průběh řízení**

(1) Soud je povinen zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí. Přitom není omezen na skutečnosti, které uvádějí účastníci.

(2) Účastník může uvádět rozhodné skutečnosti a označovat důkazy až do vydání nebo vyhlášení rozhodnutí. Tím není dotčeno právo účastníka uvádět nové skutečnosti a důkazy v odvolacím řízení.

(3) Nelze mít za to, že nedostavením se účastníka k jednání či nepodání písemného vyjádření k výzvě soudu se určité skutečnosti pokládají za prokázané či že účastník nárok uznal; to nebrání soudu, aby účastníka vyzval k vyjádření se o určitém procesním návrhu s připojením doložky, že nevyjádří-li se do určité lhůty, bude se mít za to, že s návrhem souhlasí.

(4) V řízení, jehož účastníkem je nezletilý, který je schopen pochopit situaci, soud postupuje tak, aby nezletilý dostal potřebné informace o soudním řízení a byl informován o možných důsledcích vyhovění svému názoru i důsledcích soudního rozhodnutí. Obdobnou povinnost vůči nezletilému má i jeho zákonný zástupce nebo opatrovník.

§ 21 **Dokazování**

Soud provede i jiné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu, než byly účastníky navrhovány.

§ 22 **Výslech účastníka**

Výslech účastníků je možné nařídit vždy, je-li toho ke zjištění skutkového stavu třeba. Souhlas účastníka se nevyžaduje.

§ 22a **Opis z evidence Rejstříku trestů**

Pro potřeby řízení ve věcech opatrovnictví člověka, ve věcech osvojení a ve věcech péče soudu o nezletilé se soudu na jeho žádost vydá opis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání opisu z evidence Rejstříku trestů a opis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 23 **Náhrada nákladů řízení**

Bylo-li možné zahájit řízení i bez návrhu a v řízení ve statusových věcech manželských a partnerských, nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení podle výsledku řízení. Náhradu nákladů řízení lze přiznat, odůvodňují-li to okolnosti případu.

§ 24 **Sankční opatření**

Soud může uložit náhradu nákladů řízení zcela nebo částečně tomu, kdo podal návrh na zahájení řízení, ačkoli šlo o svévolné a zjevně bezúspěšné uplatňování práva.

§ 25 **Rozhodnutí**

(1) Soud rozhoduje ve věci samé usnesením, nestanoví-li zákon jinak.

(2) V řízení nelze rozhodnout rozsudkem pro uznání, rozsudkem pro zmeškání ani platebním rozkazem.

§ 26 **Překročení návrhu**

Soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jestliže řízení bylo možno zahájit i bez návrhu.

§ 27 **Závaznost výroku rozhodnutí**

Výrok pravomocného rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o statusové věci fyzické nebo právnické osoby, je závazný pro každého.

§ 27a

Soud může vyslovit předběžnou vykonatelnost rozsudku, a to ve výroku rozsudku, jestliže by jinak účastníku hrozilo nebezpečí těžko nahraditelné nebo značné újmy a jestliže řízení bylo možno zahájit i bez návrhu.

§ 28 **Odvolací řízení**

(1) V odvolacím řízení mohou být uváděny nové skutečnosti a důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně. K novým skutečnostem nebo důkazům odvolací soud přihlédne, i když nebyly uplatněny.

(2) Bylo-li řízení možné zahájit i bez návrhu, odvolací soud není vázán mezemi, ve kterých se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí.

(3) Rozhodnutí lze přezkoumat i tehdy, pokud nebyl v odvolání ani přes výzvu odvolací důvod uplatněn.

§ 29 **Žaloba na obnovu řízení a pro zmatečnost**

Při povolení obnovy řízení nebo zrušení napadeného rozhodnutí na základě žaloby pro zmatečnost není soud vázán mezemi, ve kterých se účastník domáhá přezkoumání rozhodnutí, bylo-li možné zahájit řízení i bez návrhu.

§ 30 **Dovolání**

(1) Dovolání není přípustné proti rozhodnutí podle hlavy páté části druhé tohoto zákona, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti, pozastavení nebo omezení jejího výkonu, o určení nebo popření rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení.

(2) Dovolací soud není vázán rozsahem dovolacích návrhů ve věcech, v nichž lze zahájit řízení bez návrhu.

ČÁST DRUHÁ **ZVLÁŠTNÍ ČÁST**

HLAVA I **ŘÍZENÍ O NĚKTERÝCH OTÁZKÁCH TÝKAJÍCÍCH SE FYZICKÝCH** **OSOB**

Díl 1 **Řízení o podpůrných opatřeních a řízení ve věcech svéprávnosti**

Oddíl 1 **Řízení o některých podpůrných opatřeních**

§ 31 **Předmět řízení**

V řízení soud rozhoduje zejména o

- a) splnění podmínky v předběžném prohlášení,

- b) změně nebo zrušení předběžného prohlášení,
- c) schválení smlouvy o nápomoci,
- d) odvolání podpůrce,
- e) schválení zastoupení členem domácnosti.

§ 32 **Zahájení řízení**

(1) O schválení smlouvy o nápomoci lze rozhodnout jen na návrh podporovaného nebo podpůrce.

(2) K návrhu podle [odstavce 1](#) musí být přiložena smlouva o nápomoci; není-li smlouva uzavřena v písemné formě, musí být její podstatný obsah zachycen v návrhu.

§ 33 **Průběh řízení**

Jde-li v řízení o schválení zastoupení členem domácnosti, soud nařídí k projednání věci jednání jen tehdy, navrhne-li to účastník nebo je-li to nezbytné.

Oddíl 2 **Řízení o svéprávnosti**

§ 34 **Místní příslušnost**

Pro řízení je příslušný obecný soud toho, o jehož svéprávnosti se rozhoduje. Je-li tato osoba bez svého souhlasu umístěna ve zdravotním ústavu nebo je-li umístěna v zařízení uvedeném v [§ 84](#), je příslušný soud, v jehož obvodu je tento ústav.

§ 35 **Zahájení řízení**

(1) Návrh na zahájení řízení o omezení nebo vrácení svéprávnosti může podat též zdravotní ústav.

(2) Z návrhu musí vyplývat, z jakých skutkových a právních důvodů považuje navrhovatel návrh za důvodný a že užití mírnějších a méně omezujících opatření není možné. Nepodal-li návrh na zahájení řízení státní orgán nebo zdravotní ústav, může soud uložit navrhovateli, aby do přiměřené lhůty předložil lékařskou zprávu o duševním stavu osoby, o jejíž svéprávnost se jedná (dále jen „posuzovaný“); není-li v této lhůtě lékařská zpráva předložena, soud zastaví řízení.

(3) Návrh na zrušení nebo změnu rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o omezení svéprávnosti, může podat i ten, komu byla omezena svéprávnost. Jestliže však soud jeho návrh opakovaně zamítl a nelze-li očekávat zlepšení jeho stavu, může soud rozhodnout, že mu toto právo po přiměřenou dobu, nejdéle však po dobu 6 měsíců ode dne právní moci tohoto rozhodnutí, nepřísluší.

§ 36 **Informování o zahájení řízení**

Stejnopis návrhu na zahájení řízení nebo usnesení o zahájení řízení o omezení nebo vrácení svéprávnosti toho, kdo je advokátem, notářem, soudním exekutorem, soudcem, státním

zástupcem, insolvenčním správcem, zapsaným mediátorem, znalcem nebo tlumočnickem, doručí soud bez odkladu též ministru spravedlnosti a příslušné komoře.

§ 37 **Zastoupení**

(1) Soud jmenuje posuzovanému opatrovníka. To nebrání tomu, aby si posuzovaný zvolil zmocněnce, a to i bez souhlasu opatrovníka. O tom a o svých dalších procesních právech a povinnostech musí být posuzovaný poučen.

(2) Jsou-li úkony opatrovníka a zvoleného zmocněnce v rozporu, posoudí soud, který z úkonů je v zájmu posuzovaného.

§ 38 **Průběh řízení**

(1) Soud vyslechne posuzovaného, znalce, podle okolností ošetřujícího lékaře posuzovaného, jeho opatrovníka a provede popřípadě další vhodné důkazy.

(2) Od výslechu posuzovaného může soud upustit, nelze-li tento výslech provést vůbec nebo bez újmy pro zdravotní stav posuzovaného; soud však posuzovaného vždy zhlédne. Pokud posuzovaný sám požádá, aby byl vyslechnut, soud ho vyslechne.

(3) Na návrh znalce může soud nařídit, aby posuzovaný byl po dobu nejvýše 4 týdnů vyšetřován ve zdravotním ústavu, jestliže je to nezbytně třeba k vyšetření zdravotního stavu a nelze-li toho dosáhnout jinak.

(4) Rozhoduje-li soud o prodloužení doby omezení svéprávnosti a je-li zjevné, že stav posuzovaného se oproti rozhodnutí o omezení svéprávnosti či poslednímu rozhodnutí o prodloužení nezměnil, může upustit od provedení důkazu novým znaleckým posudkem a výslechem znalce a nahradit jej jiným důkazem, zejména písemnou zprávou ošetřujícího lékaře ve spojení s naposledy vypracovaným znaleckým posudkem; výslech znalce, který jej vypracoval, se v takovém případě nevyžaduje.

§ 39 **Posouzení mírnějších opatření**

Má-li soud za to, že vzhledem k zájmům posuzovaného postačuje mírnější a méně omezující opatření, může v průběhu řízení rozhodnout zejména o schválení smlouvy o nápomoci, schválení zastoupení členem domácnosti nebo jmenování opatrovníka.

§ 40 **Rozhodnutí**

(1) Soud rozhoduje rozsudkem.

(2) V rozsudku, jímž se omezuje svéprávnost, vymezí soud rozsah, v jakém způsobilost posuzovaného samostatně právně jednat omezil, a popřípadě dobu, po kterou účinky omezení trvají.

§ 41 **Sdělení rozhodnutí posuzovanému**

Soud učiní i jiná vhodná opatření, aby se posuzovaný mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl je k dispozici.

§ 42 Zrušení rozsudku

Soud rozsudek zruší, jestliže později vyjde najevo, že pro omezení svéprávnosti nebyly podmínky.

§ 43 Náklady řízení

(1) Náklady řízení platí stát. Neplatí však náklady právního zastoupení, s výjimkou nákladů soudem jmenovaného opatrovníka pro řízení.

(2) Lze-li to spravedlivě žádat, přizná soud státu náhradu proti tomu, o jehož svéprávnost v řízení šlo.

Oddíl 3 Řízení ve věcech opatrovnictví člověka

§ 44 Místní příslušnost

(1) S výjimkou řízení podle [§ 46](#) je pro řízení příslušný soud, v jehož obvodu má opatrovanec bydliště.

(2) Je-li opatrovanec neznámého pobytu nebo nepřítomný, je příslušný soud, v jehož obvodu má opatrovanec majetek.

§ 45 Zahájení řízení

(1) O jmenování a odvolání opatrovníka osobě, jejíž zdravotní stav jí při správě jmění nebo při hájení jejích práv působí obtíže, je možné rozhodnout jen na návrh této osoby.

(2) O zjištění vůle opatrovance, kterému byl jmenován opatrovník podle [odstavce 1](#), je možné rozhodnout jen na návrh opatrovníka.

§ 46 Spojení řízení

(1) Nebylo-li řízení o svéprávnosti zastaveno podle [§ 35 odst. 2](#), soud zahájí řízení ve věcech opatrovnictví člověka a řízení spojí.

(2) Pro řízení je příslušný soud, který vede řízení o svéprávnosti.

§ 47 Zjištění existence prohlášení o určení opatrovníka

Soud zjistí, zda v seznamu prohlášení o určení opatrovníka vedeného podle jiného právního předpisu je evidováno prohlášení o určení opatrovníka, případně o odvolání takového určení, učiněné tím, jehož svéprávnost má být omezena; je-li evidováno, zjistí také údaje o určeném opatrovníku a údaj, u kterého notáře je taková listina uložena.

§ 47a Rozhodnutí

O schválení právního jednání opatrovance soud rozhoduje rozsudkem.

§ 48 **Dohled**

(1) Soud dohlíží, zda opatrovník plní řádně své povinnosti. K tomu může činit vhodná opatření.

(2) Rozhodl-li soud podle [§ 84a](#), je povinen nejpozději do 3 měsíců přezkoumat, zda opatrovník učinil kroky k nápravě, a to i opakovaně, pokud k nápravě nedošlo. Za tím účelem si zejména opatří vyjádření názoru člověka, o jehož nepřípustném držení v zařízení sociálních služeb bylo rozhodnuto.

§ 49 **Rozhodnutí ve věcech opatrovnické rady**

(1) O tom, že působnost opatrovnické rady bude vykonávat osoba, která je osobou blízkou nebo známým přítelem opatrovance, je možné rozhodnout jen na návrh této osoby. O odnětí práv právnické osoby, jejíž hlavní činnost spočívá v péči o osoby se zdravotním postižením a ochraně jejich zájmů, která podle jiného právního předpisu má právo být členem opatrovnické rady nebo účastnit se jejího zasedání, schůze k ustanovení opatrovnické rady a činit ve věcech opatrovnické rady soudu návrhy, lze rozhodnout jen na návrh opatrovance, opatrovníka nebo členů opatrovnické rady.

(2) O svolání schůze k ustanovení opatrovnické rady nebo o svolání opatrovnické rady rozhodne soud do 30 dnů od podání návrhu nebo od vydání usnesení, kterým bylo řízení zahájeno bez návrhu. Jednání není třeba nařizovat.

(3) O zrušení rozhodnutí opatrovnické rady a jeho nahrazení soudním rozhodnutím je možné rozhodnout jen na návrh člena opatrovnické rady, který pro rozhodnutí nehlasoval, opatrovníka nebo opatrovance podaný do 15 dnů od přijetí rozhodnutí opatrovnické rady. Později podaný návrh soud odmítne.

Díl 2 **Řízení ve věcech nezhvěstnosti a smrti**

Oddíl 1 **Řízení o prohlášení člověka za nezhvěstného**

§ 50 **Místní příslušnost**

Pro řízení je příslušný soud, který byl naposledy obecným soudem toho, jenž má být prohlášen za nezhvěstného (dále jen „pohřešovaný“).

§ 51 **Účastníci**

Účastníkem je pohřešovaný a ten, kdo je podle jiného právního předpisu oprávněn k podání návrhu na zahájení řízení.

§ 52 **Zahájení řízení**

Řízení lze zahájit jen na návrh.

§ 53 **Průběh řízení**

(1) Soud vyhláškou nebo jiným vhodným způsobem vyzve pohřešovaného, aby se do 3 měsíců přihlásil, a každého, kdo o něm ví, aby o něm podal v téže lhůtě zprávu soudu nebo opatrovníku, popřípadě zástupci, uvedenému ve vyhlášce. Zároveň soud provede všechna potřebná šetření o pohřešovaném.

(2) Ve vyhlášce uvede soud podstatné okolnosti případu a oznámí, že po uplynutí lhůty uvedené ve vyhlášce rozhodne o prohlášení za nezvěstného, jestliže se pohřešovaný nepřihlásí nebo nedojde-li zpráva o tom, kde se zdržuje. Lhůtu určí soud na 3 měsíce od uveřejnění vyhlášky. Ve vyhlášce je nutno uvést den, kdy lhůta končí.

Oddíl 2 **Řízení o prohlášení člověka za mrtvého**

§ 54 **Místní příslušnost**

Pro řízení je příslušný soud, který byl naposledy obecným soudem toho, jenž má být prohlášen za mrtvého.

§ 55 **Zahájení řízení**

Má-li být člověk prohlášen za mrtvého na základě domněnky smrti, lze řízení zahájit jen na návrh.

§ 56 **Rozhodnutí**

(1) Soud rozhoduje rozsudkem.

(2) V rozsudku soud určí den, který platí za den smrti člověka, popřípadě den, který nezvěstný zřejmě nepřežil.

§ 57 **Zrušení rozhodnutí**

Zjistí-li soud, že ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, je naživu nebo žil v den, od kterého dosud neuplynula lhůta stanovená k tomu, aby nezvěstný mohl být prohlášen za mrtvého, zruší rozsudek o prohlášení za mrtvého.

§ 58 **Stanovení jiného data smrti**

Zjistí-li soud dodatečně, že ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, zemřel jiného dne nebo se toho dne nemohl dožít, anebo jej přežil, rozhodne o změně dne, který je uveden v rozsudku jako den smrti.

Oddíl 3 Řízení o určení data smrti

§ 59 Místní příslušnost

Pro řízení o určení data smrti je příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo matričního úřadu, který oznámil soudu, že nelze zjistit datum smrti člověka.

§ 60 Zahájení řízení

Soud řízení zahájí na základě podnětu matričního úřadu podle jiného právního předpisu.

§ 61 Zastoupení

K ochraně oprávněných zájmů zemřelého jmenuje soud opatrovníka pro řízení.

§ 62 Průběh řízení

(1) Soud vyhláškou nebo jiným vhodným způsobem vyzve každého, kdo zná okolnosti, z nichž lze zjistit datum smrti člověka nebo které by k takovému zjištění mohly vést, aby o nich podal ve lhůtě 1 měsíce od uveřejnění vyhlášky zprávu soudu. Soud zároveň provede všechna šetření potřebná k určení data smrti člověka.

(2) Soud ve vyhlášce uvede podstatné okolnosti případu a oznámí, že po uplynutí lhůty uvedené ve vyhlášce určí den smrti člověka. Ve vyhlášce je nutno uvést den, kdy lhůta končí.

§ 63 Rozhodnutí

(1) Po uplynutí lhůty uvedené ve vyhlášce rozhodne soud rozsudkem.

(2) V rozsudku určí den, který platí za den smrti člověka.

§ 64 Změna rozhodnutí

Zjistí-li soud dodatečně, že skutečný den smrti je odlišný ode dne určeného v rozsudku podle [§ 63](#), rozhodne o změně dne, který je uveden v rozsudku, nebo rozsudek zruší, a to i na návrh osoby, která na takové změně prokáže právní zájem.

Díl 3 Řízení o přivolení k zásahu do integrity

§ 65 Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný obecný soud toho, do jehož integrity má být zasaženo.

Díl 4

Řízení ve věcech vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení ve zdravotním ústavu

Oddíl 1 Obecná ustanovení

§ 66 Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu je zdravotní ústav, ve kterém je umístěn člověk, o němž je zdravotní ústav povinen učinit oznámení podle [§ 75](#).

§ 67 Účastníci

- (1) Účastníkem je také zdravotní ústav.
- (2) Účastníkem je také zákonný zástupce, podal-li za člověka návrh na zahájení řízení.

§ 68 Postavení důvěrníka a podpůrce v řízení

- (1) Důvěrník nebo podpůrce může svým jménem uplatnit ve prospěch umístěného člověka všechna jeho práva vzniklá v souvislosti s převzetím a dalším držením ve zdravotním ústavu.
- (2) Jestliže úkony důvěrníka nebo podpůrce odporují zájmům umístěného člověka, posoudí je soud po uvážení všech okolností.

§ 69 Zastoupení

- (1) Umístěný člověk je oprávněn dát se jako účastník zastupovat v řízení zmocněncem, jehož si zvolí. O tomto a o svých dalších procesních právech a povinnostech musí být poučen, ledaže to jeho zdravotní stav zcela vylučuje.
- (2) Nezvolí-li si umístěný člověk zmocněnce nebo je-li to třeba k ochraně zájmů umístěného, jmenuje mu soud opatrovníka pro řízení z řad advokátů.

§ 70 Průběh řízení

- (1) Ke zjištění zdravotního stavu a zjištění, zda další držení ve zdravotním ústavu je či není nutné, soud jmenuje znalce. Znalcem nemůže být jmenován lékař, který pracuje ve zdravotním ústavu, v němž je člověk držen. Byl-li proveden přezkum zdravotního stavu, soud důkaz výsledkem takového přezkoumání provede vždy. Soud také vždy provede důkaz zdravotnickou dokumentací nebo záznamem z ní nebo vyjádřením ošetřujícího lékaře o neschopnosti úsudku a projevení přání umístěného člověka podle jiného právního předpisu.
- (2) Není-li dále stanoveno jinak, soud nařídí jednání, k němuž přizve umístěného člověka, ledaže podle vyjádření ošetřujícího lékaře nebo písemného znaleckého posudku může přítomnost při jednání vážně poškodit jeho zdravotní stav, jeho zástupce, opatrovníka pro řízení a zdravotní ústav. Při jednání vyslechne umístěného člověka, znalce, podle okolností

ošetřujícího lékaře umístěného člověka, jeho opatrovníka a provede popřípadě další vhodné důkazy.

§ 71

Propuštění zdravotním ústavem a jiná opatření

Žádné rozhodnutí soudu vydané podle tohoto dílu nebrání tomu, aby zdravotní ústav člověka propustil, ani tomu, aby soud v řízení ve věcech opatrovnictví člověka učinil jiné vhodné opatření.

§ 72

Pokračování v řízení

V řízení o vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení ve zdravotním ústavu nebo řízení o odvolání, které bylo zastaveno proto, že člověk byl ze zdravotního ústavu propuštěn nebo dodatečně písemně souhlasil se svým umístěním, se pokračuje, pokud do 2 týdnů od doručení usnesení o zastavení řízení prohlásí, že na projednání věci trvá. O tom je třeba ho poučit.

§ 73

Odvolání

Odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek. Soud prvního stupně je povinen předložit spis odvolacímu soudu bez zbytečného odkladu poté, co mu bylo odvolání doručeno. O podaném odvolání rozhodne odvolací soud nejdéle do 1 měsíce od předložení spisu; tato lhůta neplatí, jestliže se v řízení pokračuje podle [§ 72](#).

§ 74

Náklady řízení

Náklady řízení platí stát. Neplatí však náklady právního zastoupení umístěného člověka, s výjimkou nákladů soudem jmenovaného opatrovníka pro řízení.

Oddíl 2

Řízení o vyslovení přípustnosti převzetí a dalším držení ve zdravotním ústavu

§ 75

Oznamovací povinnost

(1) Zdravotní ústav, ve kterém jsou umístovány osoby z důvodů uvedených v jiném právním předpise, je povinen oznámit do 24 hodin soudu, v jehož obvodu zdravotní ústav je, převzetí každého, kdo v něm byl umístěn bez svého písemného souhlasu.

(2) Je-li člověk, který byl přijat do zdravotnické péče se svým písemným souhlasem, omezen ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem až v průběhu léčení, anebo svůj písemný souhlas odvolá, je zdravotní ústav povinen učinit oznámení podle [odstavce 1](#) do 24 hodin poté, co k takovému omezení nebo odvolání souhlasu došlo.

§ 76

Zahájení řízení

(1) Soud zahájí řízení o vyslovení přípustnosti převzetí podle [§ 75 odst. 1](#) nebo omezení podle [§ 75 odst. 2](#) (dále jen „převzetí“) a dalším držením ve zdravotním ústavu, ledaže převzetí a držení nařídil soud v jiném řízení.

(2) Jestliže zdravotní ústav neučiní oznámení podle [§ 75](#), jsou umístěný člověk nebo jeho zákonný zástupce oprávněni podat návrh na zahájení řízení. Návrh na zahájení řízení je oprávněn podat rovněž člověk, jestliže souhlas s jeho převzetím dal opatrovník.

§ 77 **Průběh řízení**

(1) Soud rozhodne bez jednání do 7 dnů od převzetí. K projednání věci svolá jiný soudní rok. Jiný soudní rok se koná zpravidla ve zdravotním ústavu.

(2) Soud provede důkazy potřebné pro posouzení, zda k převzetí došlo ze zákonných důvodů; k tomu zejména vyslechne umístěného člověka, ošetřujícího lékaře a další osoby, o jejichž vyslechnutí umístěný člověk požádá. Ustanovení [§ 70](#) se nepoužije.

§ 78 **Rozhodnutí o přípustnosti převzetí**

(1) Soud v rozhodnutí určí, zda k převzetí došlo ze zákonných důvodů, a pokud ano, zda tyto důvody trvají.

(2) Dojde-li soud k závěru, že k převzetí nedošlo ze zákonných důvodů, nebo že tyto důvody již netrvají, nařídí propuštění člověka ze zdravotního ústavu. Nařídil-li soud propuštění, je zdravotní ústav po doručení rozhodnutí povinen člověka neprodleně propustit.

§ 79 **Doručování**

Rozhodnutí podle [§ 78](#) se do 24 hodin od jeho vydání doručí umístěnému člověku, dále jeho zástupci, opatrovníkovi pro řízení a zdravotnímu ústavu. Soud zároveň učiní jiná vhodná opatření, aby se člověk mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl jej k dispozici.

§ 80 **Pokračování v řízení**

Jestliže soud vyslovil, že převzetí bylo v souladu se zákonnými důvody a že trvají důvody, aby byl člověk nadále omezen ve styku s vnějším světem, pokračuje soud v řízení o vyslovení přípustnosti jeho dalšího držení ve zdravotním ústavu.

§ 81 **Rozhodnutí o dalším držení**

(1) Soud rozhoduje rozsudkem.

(2) V rozsudku, který musí být vyhlášen do 3 měsíců od výroku o přípustnosti převzetí do zdravotního ústavu a o trvání jeho důvodů, rozhodne soud, zda další držení je přípustné a na jakou dobu.

(3) Účinnost rozsudku podle [odstavce 1](#) zanikne uplynutím doby 1 roku ode dne jeho vyhlášení, nebyla-li v něm určena doba kratší. Má-li být držení ve zdravotním ústavu prodlouženo nad tuto dobu, je nutno provést nové vyšetření a soud musí o povolení dalšího držení znovu rozhodnout.

§ 82 **Návrh na propuštění**

(1) Umístěný člověk, jeho zástupce, opatrovník, a osoby jemu blízké mohou ještě před uplynutím doby, do které je držení přípustné, žádat o nové vyšetření a rozhodnutí o propuštění, je-li odůvodněna domněnka, že další držení ve zdravotním ústavu není důvodné.

(2) Soud rozhoduje rozsudkem, který musí být vyhlášen do 2 měsíců od podání návrhu. Zamítne-li soud opakovaně návrh na propuštění a nelze-li očekávat zlepšení stavu umístěného člověka, může rozhodnout, že nebude konat další vyšetřování před uplynutím doby, po kterou bylo držení ve zdravotním ústavu povoleno.

§ 83 **Převzetí ve zvláštních případech**

(1) Je-li do zdravotního ústavu převzat člověk, jehož zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče, není-li vzhledem ke svému zdravotnímu stavu schopen právně jednat a není-li tento stav způsoben duševní poruchou, soud bez jednání rozhodne do 7 dnů ode dne, kdy došlo k převzetí, zda s převzetím souhlasí.

(2) Soud jmenuje umístěnému člověku opatrovníka pro řízení.

(3) Soud při rozhodování vychází zejména z vyjádření ošetřujícího lékaře o zdravotním stavu umístěného člověka. Rozhodnutí se doručí zdravotnímu ústavu a opatrovníkovi pro řízení. Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

(4) Zdravotní ústav má povinnost soudu oznámit do 24 hodin takovou změnu zdravotního stavu umístěného člověka, která odůvodňuje zahájení řízení podle [§ 76](#).

(5) Ustanovení [§ 69](#), [70](#), [77](#) až [81](#) se nepoužijí.

Oddíl 3 **Řízení o vyslovení nepřipustnosti držení v zařízení sociálních služeb**

§ 84

Účastníkem je také opatrovník člověka, o jehož držení v zařízení sociálních služeb má být v řízení jednáno, a poskytovatel sociálních služeb.

§ 84a

(1) V případě, že poskytovatel pobytové sociální služby neučiní oznámení podle zákona upravujícího sociální služby, jsou umístěný člověk nebo jeho zákonný zástupce oprávněni podat návrh na zahájení řízení.

(2) Soud je povinen věc projednat a rozhodnout nejpozději do 45 dnů ode dne zahájení řízení.

(3) Dospěje-li soud k závěru, že nejsou splněny podmínky poskytování pobytové sociální služby bez souhlasu podle jiného právního předpisu⁷⁾, rozhodne o nepřipustnosti dalšího držení člověka v zařízení pobytové sociální služby.

(4) Soud provede důkazy potřebné pro posouzení připustnosti dalšího držení člověka v zařízení sociálních služeb; k tomu zejména vyslechne umístěného člověka, ošetřujícího lékaře, zaměstnance v zařízení sociálních služeb, kteří poskytují sociální služby umístěnému člověku, a další osoby, o jejichž vyslechnutí člověk, o jehož držení v zařízení sociálních služeb má být rozhodnuto, požádá, a vyzve osoby vykonávající odbornou činnost v sociálních službách podle jiného právního předpisu⁸⁾ k podání písemné zprávy, jejímž obsahem jsou zejména informace o podmínkách a okolnostech držení v zařízení sociálních služeb, včetně

hodnocení, zda nezbytnou péči o člověka lze zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením. Je-li to nezbytné, soud přizve i další odborníky.

(5) Vyslovil-li soud nepřipustnost dalšího držení člověka v zařízení sociálních služeb, doručí toto rozhodnutí do 24 hodin od jeho vydání umístěnému člověku, dále jeho zástupci, opatrovníkovi pro řízení, poskytovateli sociálních služeb, Ministerstvu práce a sociálních věcí, soudu příslušnému pro řízení ve věcech opatrovnictví člověka a obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má tento člověk místo trvalého nebo hlášeného pobytu. Soud zároveň učiní jiná vhodná opatření, aby se člověk mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl je k dispozici. Soudu příslušnému pro řízení ve věcech opatrovnictví člověka bude rozhodnutí doručeno i v případě, že bude vyslovena připustnost držení člověka v zařízení sociálních služeb.

(6) Ustanovení [§ 66](#), [68](#), [69](#), 71 až 74 se použijí obdobně.

§ 84b

Vyslovil-li soud, že držení člověka v zařízení sociálních služeb je přípustné, nebo zastavil-li řízení, může být řízení ze stejných důvodů zahájeno až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla vyslovena přípustnost držení člověka v zařízení sociálních služeb nebo kterým bylo řízení zastaveno.

HLAVA III ŘÍZENÍ O POZŮSTALOSTI

Díl 1 Společná ustanovení

Oddíl 1 Místní příslušnost

§ 98 Podmínky příslušnosti

(1) Pro řízení o pozůstalosti je příslušný soud, v jehož obvodu

- a) měl zůstavitel v době smrti evidováno místo trvalého pobytu v informačním systému evidence obyvatel podle jiného právního předpisu, popřípadě místo jiného pobytu evidované podle jiných právních předpisů,
- b) měl zůstavitel naposledy bydliště, popřípadě, neměl-li bydliště nebo nelze-li bydliště zjistit, místo, kde se naposledy zdržoval, není-li dána příslušnost podle [písmene a\)](#),
- c) je zůstavitelův nemovitý majetek, není-li dána příslušnost podle [písmene a\)](#) nebo [b\)](#),
- d) zůstavitel zemřel, není-li dána příslušnost podle [písmene a\)](#), [b\)](#) nebo [c\)](#).

(2) Závěru pozůstalosti může nařídit a správce pozůstalosti může jmenovat kterýkoliv soud věcně příslušný pro řízení o pozůstalosti, je-li tu nebezpečí z prodlení.

§ 99 Přikázání věci z důvodu vhodnosti

Právo vyjádřit se k tomu, kterému soudu má být věc přikázána z důvodu vhodnosti, a k důvodu vhodnosti, pro který by věc měla být přikázána jinému soudu, mají účastníci uvedení v [§ 110](#), jejichž účast na řízení vyšla najevo již v době, kdy byl podán návrh na přikázání věci jinému soudu.

Oddíl 2 Soudní komisariát

§ 100 Úkony v řízení

(1) Úkony soudu prvního stupně v řízení o pozůstalosti provádí jako soudní komisař notář, kterého tím soud pověřil, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Pověření podle [odstavce 1](#) se nevztahuje na

- a) žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině,
- b) rozhodování o vyloučení notáře, notářských kandidátů, notářských koncipientů a jiných zaměstnanců notáře z provedení úkonů soudního komisaře ([§ 105](#)),
- c) zrušení rozhodnutí o pozůstalosti podle [§ 191](#),
- d) udělení předchozího souhlasu ke zpeněžení majetku patřícího do likvidační podstaty, které uskutečňuje notář ([§ 231](#)),
- e) rozhodnutí o připadnutí majetku patřícího do likvidační podstaty státu ([§ 237](#)),
- f) zastavení likvidace pozůstalosti ([§ 280](#)).

(3) V případech uvedených v [odstavci 2](#) notář připraví všechny podklady pro usnesení a jiné úkony soudu a učiní návrhy na jejich znění, je-li to třeba.

(4) Nebyl-li jmenován likvidační správce, vykonává notář v řízení o likvidaci pozůstalosti kromě úkonů soudu prvního stupně podle [odstavce 1](#) také práva a povinnosti likvidačního správce; to však neplatí, kdyby měl vystupovat na místě zůstavitele nebo osob, které dosud spravovaly pozůstalost, jako účastník občanského soudního řízení nebo jiného řízení, jehož předmětem jsou majetek nebo pasiva likvidační podstaty.

§ 101 Pověření

(1) Rozvrh vydaný na návrh příslušné notářské komory předsedou krajského soudu na období kalendářního roku stanoví, který notář bude pověřen provedením úkonů jako soudní komisař.

(2) O pověření notáře soud rozhodne po zahájení řízení usnesením, které není třeba doručovat.

§ 102 Převzetí věci

(1) Byl-li notáři, který byl pověřen provedením úkonů jako soudní komisař, ustanoven podle jiných právních předpisů zástupce nebo náhradník, nebo byl-li do jeho notářského úřadu jmenován nový notář, pokládá se zástupce, náhradník nebo nový notář za notáře pověřeného podle [§ 101](#); usnesení o tom se nevydává.

(2) [Odstavec 1](#) se použije i tehdy, byl-li zástupcem notáře ustanoven notářský kandidát.

§ 103 Výkon soudního komisariátu

(1) Úkony soudního komisaře provádí v řízení o pozůstalosti notář, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Notář může pověřit

a) notářského kandidáta nebo notářského koncipienta anebo svého zaměstnance, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, prováděním úkonů soudního komisaře,

b) jiného svého zaměstnance prováděním přípravných a dílčích úkonů v řízení o pozůstalosti.

(3) Notář, notářský kandidát, notářský koncipient a další zaměstnanci notáře provádí v řízení o pozůstalosti úkony jménem soudu prvního stupně, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti.

(4) Notář, notářský kandidát, notářský koncipient a zaměstnanec notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, mají v řízení o pozůstalosti při provádění úkonů soudního komisaře všechna oprávnění, která přísluší soudu jako orgánu veřejné moci při výkonu soudnictví.

(5) Úkony soudního komisaře se zaznamenávají ve formě protokolu nebo zvukového či zvukově obrazového záznamu, není-li zákonem stanovena forma protokolu.

§ 104 **Zrušení pověření**

(1) Soud i bez návrhu usnesením zruší pověření notáři, je-li tu nebezpečí, že věc nebude rozhodnuta v přiměřené době, a byl-li notář na možnost zrušení pověření soudem písemně upozorněn.

(2) Rozhodne-li o zrušení pověření, soud současně pověří provedením úkonů soudního komisaře jiného notáře; postupuje přitom podle [§ 101](#).

§ 105 **Vyloučení notáře a jeho zaměstnanců**

(1) O vyloučení notáře, jakož i notářských kandidátů, notářských koncipientů nebo jiných zaměstnanců notáře z provedení úkonů soudního komisaře, rozhodne soud usnesením.

(2) Rozhodne-li soud, že notář je z provedení úkonů soudního komisaře vyloučen, pověří současně provedením úkonů soudního komisaře jiného notáře; postupuje přitom podle [§ 101](#).

§ 106 **Mlčenlivost**

(1) Notář, notářský kandidát, notářský koncipient a další zaměstnanci notáře jsou povinni zachovávat mlčenlivost o všem, o čem se dozvěděli v souvislosti s prováděním úkonů v řízení o pozůstalosti.

(2) Osoby uvedené v [odstavci 1](#) může zprostit povinnosti mlčenlivosti z vážných důvodů předseda soudu, u něhož probíhá nebo již proběhlo řízení o pozůstalosti v prvním stupni.

Oddíl 3 **Odměna a náhrady za činnost soudního komisaře**

§ 107 **Odměna, náhrada výdajů a náhrada za daň z přidané hodnoty**

(1) Notář má právo na odměnu za úkony, které v řízení provedl jako soudní komisař osobně nebo které z jeho pověření provedl notářský kandidát, notářský koncipient nebo jeho jiný zaměstnanec, na náhradu hotových výdajů přitom vzniklých a na náhradu za daň z přidané hodnoty, je-li plátcem daně z přidané hodnoty. To platí obdobně i pro notáře, který v řízení provedl úkon na dožádání.

(2) Převzal-li věc zástupce nebo náhradník notáře anebo nově ustanovený notář, má právo na poměrnou část odměny, na náhradu svých hotových výdajů a na náhradu za daň z přidané hodnoty, je-li plátcem daně z přidané hodnoty.

(3) [Odstavec 1](#) se nepoužije, byl-li zástupcem notáře ustanoven notářský kandidát; jeho podíl na odměně, náhradě hotových výdajů a náhradě za daň z přidané hodnoty notáře se řídí jinými právními předpisy.

(4) Právo na odměnu a na náhradu za daň z přidané hodnoty z této odměny podle [odstavce 1](#) má jen notář, kterému nebylo zrušeno pověření podle [§ 104](#).

§ 108 **Placení odměny a náhrad**

(1) Odměnu, náhradu hotových výdajů a náhradu za daň z přidané hodnoty jsou v řízení o pozůstalosti povinni notáři zaplatit

- a) jediný dědic, který nabývá dědictví, jež není předlužené,
- b) více dědiců, kteří nabývají dědictví, jež není předlužené, a to podle poměru svých dědických podílů nebo podle poměru majetku nabytého při rozdělení pozůstalosti,
- c) pozůstalý manžel, který nabývá majetek na základě dohody schválené soudem podle [§ 162 odst. 1](#) nebo na základě vypořádání usnesením soudu podle [§ 162 odst. 2](#), bylo-li řízení o pozůstalosti zastaveno podle [§ 153](#) nebo [154](#),
- d) stát, nejde-li o případy podle písmene a) až c).

(2) O tom, kdo a v jaké výši platí odměnu notáře a jeho hotové výdaje, popřípadě též náhradu za daň z přidané hodnoty, rozhodne soud i bez návrhu v usnesení, kterým se řízení v prvním stupni končí. Při rozhodování soud určí náhradu za daň z přidané hodnoty podle sazby daně z přidané hodnoty stanovené jiným právním předpisem.

§ 109 **Odměna ve zvláštních případech**

(1) Byla-li nařízena likvidace pozůstalosti, hradí se odměna a náhrady hotových výdajů a za daň z přidané hodnoty z majetku likvidační podstaty podle rozhodnutí, kterým se řízení při likvidaci pozůstalosti v prvním stupni končí. Stát ručí za uspokojení práva notáře na odměnu a náhrady.

(2) Vydává-li soud evropské dědické osvědčení notářem jako soudním komisařem, odměnu, náhradu hotových výdajů a náhradu za daň z přidané hodnoty, je notáři povinen zaplatit žadatel.

Oddíl 4 **Účastníci**

Pododdíl 1

Účastníci při projednání pozůstalosti

§ 110 **Dědic, vypravitel pohřbu a stát**

(1) Účastníky jsou ti, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou zůstavitelovými dědici; má-li dědictví připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a hledí-li se na stát, jako by byl zákonný dědic, je účastníkem pouze stát.

(2) [Odstavec 1](#) se nepoužije, bylo-li řízení o pozůstalosti zastaveno, protože zůstavitel nezanechal majetek ([§ 153](#)) nebo protože zanechal majetek bez hodnoty nebo majetek nepatrné hodnoty ([§ 154](#)); v tomto případě je účastníkem ten, kdo se postaral o pohřeb zůstavitele.

§ 111 Manžel zůstavitele

Zůstavitelův manžel je účastníkem, jde-li v něm o rozhodnutí o právech a povinnostech ze společného jmění při zániku manželství smrtí zůstavitele.

§ 112 Věřitel zůstavitele

Zůstavitelův věřitel je účastníkem, jde-li v něm o odloučení pozůstalosti, které navrhl, nebo o soupis pozůstalosti, který navrhl.

§ 113 Nepominutelný dědic

Nepominutelný dědic je účastníkem, jde-li v něm o soupis pozůstalosti, určení obvyklé ceny pozůstalosti a o vypořádání jeho povinného dílu.

§ 114 Vykonavatel závěti

Účastníkem je vykonavatel závěti; to neplatí, má-li být řízení o pozůstalosti zastaveno ([§ 153](#) a [154](#)) nebo má-li pozůstalost připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a že se hledí na stát, jako by byl zákonný dědic.

§ 115 Správce pozůstalosti

Správce pozůstalosti je účastníkem, jde-li v něm o ustanovení správce pozůstalosti nebo o úkony správy pozůstalosti.

§ 116 Účastníci při závěře pozůstalosti

Při závěře pozůstalosti (§ 149 až 151) je účastníkem každý, kdo byl dotčen opatřením soudu směřujícím k zajištění majetku zůstavitele a kdo se dosud nestal účastníkem z jiného důvodu.
Pododdíl 2

Účastníci při likvidaci pozůstalosti

§ 117

(1) Byla-li nařízena likvidace pozůstalosti, jsou účastníky věřitelé, kteří se přihlásili nebo kteří mají právo na uspokojení své pohledávky, i když ji nepřihlásili, a likvidační správce.

(2) Těm, kdo jsou účastníky podle § 110 až 116, zaniká účast na řízení o likvidaci pozůstalosti dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti; jejich účast na řízení o opravných prostředcích podaných proti usnesením soudu vydaným do té doby tím není dotčena.

(3) Věřitelé přestanou být již v průběhu likvidace pozůstalosti účastníky dnem, v němž se vzdali zcela práva na uspokojení své pohledávky nebo v němž toto právo jinak úplně pozbyli; jejich účast na řízení o opravných prostředcích podaných proti usnesením soudu vydaným do té doby tím není dotčena.

Pododdíl 3

Opatrovnictví

§ 118 Opatrovník dědice

Zjistí-li soud, že dědic, který nemůže samostatně jednat před soudem, nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka, jmenuje mu pro řízení o pozůstalosti usnesením opatrovníka, nebylo-li dosud přijato v příslušném řízení ve věcech opatrovnictví člověka nebo opatrovnictví právnické osoby odpovídající opatření.

§ 119 Zvláštní opatrovník

Hrozí-li střet zájmů mezi dědicem a jeho zákonným zástupcem nebo opatrovníkem nebo střet zájmů více dědiců zastoupených stejným zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, soud jmenuje dědici pro řízení o pozůstalosti usnesením zvláštního opatrovníka.

§ 120 Opatrovník ve zvláštních případech

Soud usnesením jmenuje pro řízení o pozůstalosti opatrovníka dědici, který není znám, jehož pobyt není znám nebo jemuž se nepodařilo doručit na známou adresu jeho bydliště nebo místa, kde se zdržuje, nebo kterému se nepodařilo doručit na adresu jeho sídla.

Pododdíl 4

Procesní nástupnictví

§ 121

Ztratí-li účastník v průběhu řízení o pozůstalosti způsobilost být účastníkem, soud v řízení o pozůstalosti na jeho místě pokračuje s tím, kdo u soudu do protokolu výslovně prohlásí, že je právním nástupcem tohoto účastníka, jestliže své tvrzení o přechodu práv a povinností prokáže.

§ 122

Dojde-li ke zcizení dědictví, soud pokračuje na místě dědice s nabyvatelem dědictví, jestliže zcizitel a nabyvatel o to u soudu do protokolu výslovně požádají a jestliže zcizení dědictví prokáží.

Oddíl 5 Rozhodnutí

§ 123 **Oprávnění vydat rozhodnutí**

(1) Rozhodnutí, kterými se rozhoduje ve věci samé, vydává v řízení o pozůstalosti pouze notář.

(2) Notářský kandidát nebo notářský koncipient anebo zaměstnanec notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, pověřený prováděním úkonů soudního komisaře, vydává při nich usnesení, jimiž se nerozhoduje ve věci samé.

§ 124 **Vyhotovení usnesení**

(1) Ve vyhotovení usnesení, které vydal notář, notářský kandidát, notářský koncipient nebo zaměstnanec notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, se uvede označení soudu, jehož jménem bylo usnesení vydáno, jméno a příjmení notáře, notářského kandidáta, notářského koncipienta nebo zaměstnance notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, označení zůstavitele a věci, výrok, odůvodnění, poučení o odvolání a o lhůtě a místě k jeho podání, a den a místo vydání usnesení.

(2) Vyhotovení usnesení, proti němuž není přípustné odvolání, nemusí obsahovat odůvodnění. Rozhodnutí o odměně a náhradách za činnost soudního komisaře však musí být vždy zdůvodněno.

§ 125 **Podpis rozhodnutí**

(1) Bylo-li usnesení vyhotoveno písemně v listinné podobě, podepíše je ten, kdo usnesení vydal, a opatří se úředním razítkem notáře. Otisk úředního razítka notáře se nevyžaduje, bylo-li usnesení vyhotoveno v elektronické podobě.

(2) Nemůže-li být vyhotovení usnesení podepsáno notářským kandidátem, notářským koncipientem nebo zaměstnancem notáře, který je vydal, podepíše je notář.

(3) Nemůže-li být vyhotovení usnesení podepsáno notářem, který je vydal, podepíše je ten, kdo věc převzal ([§ 102](#)).

§ 126 **Doručování**

(1) Do vlastních rukou se doručují

- a) předvolání k soudu podle [§ 176 odst. 2](#),
- b) usnesení vydaná podle § 162 odst. 1 až 3, [§ 170 odst. 1](#), [§ 180 odst. 1 a 2](#), [§ 185](#), [191](#), [222](#) a [260](#),
- c) usnesení vydané podle [§ 164](#) v případě uvedeném v [§ 165 odst. 1](#),
- d) usnesení vydané podle [§ 175](#) v případě uvedeném v [§ 176 odst. 1](#),
- e) oznámení soupisu podle [§ 222](#),
- f) usnesení a listiny, u nichž to nařídil soud.

(2) Náhradní doručení je vyloučeno při doručení usnesení vydaného podle [§ 164](#) v případě uvedeném v [§ 165 odst. 1](#) a při doručení dalších usnesení nebo jiných úkonů, u nichž to nařídil soud.

(3) Usnesení vydané v řízení o pozůstalosti není třeba doručovat, jestliže to stanoví zákon.

Oddíl 6 Náklady řízení

§ 127

Odměna notáře za prováděné úkony soudního komisaře a jeho hotové výdaje a náhrada za daň z přidané hodnoty i odměna správce dědictví jsou náklady řízení. Náhrada za daň z přidané hodnoty patří k nákladům řízení, provádí-li v řízení o pozůstalosti úkony soudního komisaře notář, který je plátcem daně z přidané hodnoty podle jiného právního předpisu.

§ 128 Náhrada nákladů

V řízení o pozůstalosti soud přizná účastníku náhradu nákladů řízení potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva zcela nebo zčásti proti ostatním účastníkům nebo některým z nich, odůvodňují-li to okolnosti případu nebo jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele; to neplatí, byla-li nařízena likvidace pozůstalosti.

Oddíl 7 Opravné prostředky

Pododdíl 1

Odvolání

§ 129 Nepřípustnost odvolání

V řízení o pozůstalosti není odvolání přípustné také proti usnesení, jímž

- a) byl notář pověřen provedením úkonů jako soudní komisař,
- b) bylo notáři zrušeno pověření provést úkony jako soudní komisař,
- c) bylo rozhodnuto ve věci vyloučení notáře, notářských kandidátů, notářských koncipientů a jiných zaměstnanců notáře,
- d) bylo zastaveno řízení z důvodu, že zůstavitel nezanechal žádnou pozůstalost,
- e) bylo zastaveno řízení z důvodu, že zůstavitel zanechal majetek bez hodnoty nebo majetek jen nepatrné hodnoty a že majetek byl vydán tomu, kdo se postaral o pohřeb, jestliže s nabytím zůstavitelova majetku vyslovil souhlas,
- f) bylo provedeno vyrozumění o dědickém právu,
- g) bylo provedeno svolání věřitelů,
- h) bylo provedeno vyrozumění o právu výhrady soupisu,
- i) bylo rozhodnuto o placení nákladů potřebných ke správě majetku patřícího do likvidační podstaty a k jeho zpeněžování státem,
- j) bylo rozhodnuto o jmenování znalce k podání posudku o ceně majetku patřícího do likvidační podstaty,
- k) byl věřitel vyzván, aby neúplnou, neurčitou nebo nesrozumitelnou přihlášku doplnil nebo opravil,
- l) bylo vzato na vědomí vzdání se práva věřitele na uspokojení pohledávky,
- m) byl věřitel vyzván, aby se žalobou domáhal určení, že mu požadovaná pohledávka náleží a v jaké výši, popřípadě že má právo na uspokojení své pohledávky ze zajištění.

§ 130 Projednáání odvolání

K projednání odvolání není třeba nařizovat u odvolacího soudu jednání také tehdy, týká-li se jen odměny a náhrad za činnost soudního komisaře nebo likvidačního správce.

§ 131 Nařízení výměny notáře jako soudního komisaře

(1) Zruší-li odvolací soud usnesení soudu prvního stupně proto, že nebyl dodržen závazný právní názor soudu, který dřívější usnesení zrušil, nebo že v řízení došlo k závažným vadám, může nařídit, aby věc v dalším řízení projednal jiný notář jako soudní komisař, nebo přikázat věc k dalšímu řízení jinému soudu prvního stupně, jemuž je nadřízen.

(2) Zruší-li odvolací soud usnesení soudu prvního stupně a dospěje-li k závěru, že jsou dány podmínky k zrušení pověření ([§ 104](#)), nařídí, aby věc v dalším řízení projednal jiný notář jako soudní komisař.

(3) Nařídil-li odvolací soud podle [odstavce 1](#) nebo [2](#), aby věc v dalším řízení projednal jiný notář jako soudní komisař, postupuje soud prvního stupně podle [§ 101](#).

§ 132 Náklady odvolacího řízení

Náhrada nákladů odvolacího řízení se řídí přiměřeně ustanovením [§ 128](#).
Pododdíl 2

Žaloba pro zmatečnost

§ 133

Žalobou pro zmatečnost může být napadeno jen pravomocné rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé nebo kterým se řízení o pozůstalosti končí před soudem prvního stupně anebo v odvolacím řízení.

§ 134

Žalobou pro zmatečnost může dědic napadnout pravomocné usnesení soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu též tehdy, jestliže mu nebyl ustanoven opatrovník, ačkoliv k tomu byly splněny předpoklady uvedené v [§ 120](#).

Pododdíl 3

Dovolání

§ 135

Ustanovení [§ 128](#) a [131](#) se pro dovolací řízení použijí obdobně.
Pododdíl 4

Společné ustanovení pro opravné prostředky

§ 136

(1) Opravné prostředky jsou podány včas také tehdy, byly-li ve lhůtě podány u notáře, který byl pověřen provedením úkonů v řízení o pozůstalosti jako soudní komisař.

(2) Byla-li nařízena likvidace pozůstalosti, jsou opravné prostředky podány včas také tehdy, byly-li ve lhůtě podány u likvidačního správce.

Díl 2 Projednání dědictví

Oddíl 1 Zahájení řízení

§ 137 Oznamovací povinnost

Matriční úřad oznámí smrt fyzické osoby soudu příslušnému pro řízení o pozůstalosti ([§ 98 odst. 1](#)).

§ 138 Zahájení řízení

(1) Na návrh je řízení zahájeno, jen jestliže je z něho patrné, že si navrhovatel činí právo na pozůstalost jako dědic.

(2) Soud usnesením zahájí řízení bez návrhu, jakmile se dozví, že fyzická osoba zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou, ledaže by bylo již zahájeno na návrh. Usnesení o zahájení řízení není třeba doručovat.

Oddíl 2 Předběžná šetření

§ 139 Účel předběžného šetření

V předběžném šetření soud provede všechny úkony potřebné pro zjištění stavu zůstavitelova jmění a pro zjištění dědiců, odkazovníků, vykonavatele závěti, správce pozůstalosti a dalších osob, o jejichž práva a povinnosti v řízení jde.

§ 140 Zjištění skutečností významných pro řízení

(1) Soud zjistí ze seznamu nebo systému vedeného podle jiného právního předpisu, zda jsou evidována právní jednání nebo jiné právní skutečnosti, které mají význam pro řízení a pro rozhodnutí o pozůstalosti.

(2) Každý, kdo vede seznam nebo systém, v němž jsou obsaženy údaje o právních jednáních nebo jiných právních skutečnostech uvedených v [odstavci 1](#), umožní soudu zjištění potřebných informací, a to, je-li provozován, i prostřednictvím dálkového přístupu.

§ 141 Povinnosti a práva třetích osob

(1) Každý, kdo zná skutečnosti významné pro řízení a rozhodnutí o pozůstalosti, je na výzvu sdělí soudu; odmítnout je sdělit může jen ten, kdo by tak mohl podle [občanského soudního řádu](#) učinit jako svědek.

(2) Každý, kdo má u sebe pořízení zůstavitele pro případ smrti nebo jinou listinu, významnou pro řízení a rozhodnutí o pozůstalosti, ji na výzvu vydá soudu; to neplatí, jde-li o listinu sepsanou do notářského zápisu nebo přijatou do notářské úschovy, jejíž stav a obsah zjišťuje notář, který ji má v úschově. Listina bude vrácena, jakmile nebude pro řízení potřebná.

(3) Ten, kdo sdělil soudu skutečnosti podle [odstavce 1](#) nebo vydal soudu listinu podle [odstavce 2](#) a kdo není dědicem, má právo na náhradu hotových výdajů. Toto právo zaniká, nebylo-li uplatněno do 3 dnů ode dne, kdy sdělení nebo vydaná listina došly soudu; o tom je soud povinen poskytnout poučení.

(4) Úkony podle [odstavců 1](#) a [2](#) soud neprovede, jde-li o nezletilého zůstavitele a je-li jinak nepochybné, že nezanechal žádnou pozůstalost a že proto bude řízení zastaveno podle [§ 153](#).

§ 142

Zjištění stavu a obsahu listin

(1) Zanechal-li zůstavitel listinu o pořízení pro případ smrti, o prohlášení o vydědění, o smlouvě o zřeknutí se dědického práva nebo o zrušení těchto právních jednání, o povolání vykonavatele závěti, o povolání správce pozůstalosti, o smlouvě o manželském majetkovém režimu nebo o příkazech, podmínkách nebo o jiných právních jednáních, které mohou mít význam pro nabytí pozůstalosti, zjistí jejich stav a obsah notář, který je má v úschově, a v ostatních případech soud.

(2) O zjištění stavu a obsahu listin uvedených v [odstavci 1](#) se vyhotoví protokol; k němu se pevně připojí ověřená kopie této listiny.

(3) Zjišťoval-li stav a obsah listin uvedených v [odstavci 1](#) notář, který v řízení o pozůstalosti nebyl pověřen jako soudní komisař, postoupí protokol o zjištění jejich stavu a obsahu bezodkladně soudu, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti.

(4) Listina o pořízení pro případ smrti, o prohlášení o vydědění, o smlouvě o zřeknutí se dědického práva nebo o zrušení těchto právních jednání, se uloží u soudu, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti, do Sbírký prohlášených pořízení pro případ smrti; to neplatí, jde-li o notářský zápis.

§ 143

Veřejnost zjištění

(1) Zjištění stavu a obsahu listin o pořízení pro případ smrti, o prohlášení o vydědění, o smlouvě o zřeknutí se dědického práva nebo o zrušení těchto právních jednání, které nebyly sepsány ve formě notářského zápisu a které notář přijal do notářské úschovy, se provede veřejně.

(2) O úkonu, při němž bude provedeno veřejné zjištění stavu a obsahu listin uvedených v [odstavci 1](#) notářem, soud vyrozumí osoby, kterým podle dosavadního stavu řízení svědčí zákonná dědická posloupnost nebo které již uplatnily svá práva na pozůstalost. Vyrozumění se jim zašle nejméně 15 dnů předem na adresu, kterou tyto osoby sdělily soudu, popřípadě, není-li soudu jiná jejich adresa známa, na adresu, která je evidována jako místo trvalého pobytu této osoby v informačním systému evidence obyvatel podle jiného právního předpisu, popřípadě jako místo jiného pobytu evidované podle jiných právních předpisů, a vyvěsí na úřední desce soudu; v odůvodněných případech může být vyrozumění zveřejněno prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

(3) Ve vyrozumění soud uvede, u kterého notáře, kdy a kde bude proveden úkon o zjištění stavu a obsahu listin uvedených v [odstavci 1](#), jakož i upozornění, že úkon může být proveden i v nepřítomnosti všech osob, které o něm byly vyrozuměny.

§ 144 Provedení zjištění

(1) Při zjištění stavu a obsahu listiny uvedené v [§ 143 odst. 1](#) notář vždy doloží, že listina se nachází v obalu, kterým byla opatřena při jejím převzetí do úschovy, a přečte její text.

(2) Notář provede úkon o zjištění stavu a obsahu listiny podle [odstavce 1](#), i když se k němu nedostaví žádná z osob, která o něm byla vyrozuměna.

(3) V protokolu o zjištění stavu a obsahu listiny uvedené v [§ 143 odst. 1](#) notář uvede stanoviska, která o stavu a obsahu listiny uvedly přítomné osoby, jestliže o to požádají.

§ 145 Zjištění stavu a obsahu ústního pořízení pro případ smrti

(1) Ke zjištění toho, zda zůstavitel pro případ své smrti pořídil ústně a jaký byl obsah tohoto pořízení, soud vždy nařídí jednání.

(2) Při jednání podle [odstavce 1](#) soud provede důkaz písemným záznamem o zůstavitelově poslední vůli pořízeným svědky, byl-li vyhotoven, a vyslechne všechny svědky, před nimiž zůstavitel projevil svoji poslední vůli, ledaže by provedení výslechu některého z nich bránilo závažné okolnosti; možnost provést další dokazování tím není dotčena.

§ 146 Výslech svědků a dalších osob

(1) Zjistí-li se, že zůstavitel zanechal listinu o pořízení pro případ smrti nebo o prohlášení o vydědění učiněném před svědky, soud je vždy vyslechne; to neplatí, prohlásí-li všichni dědici, že na výslechu svědků netrvají, nebo brání-li provedení výslechu svědka závažné okolnosti.

(2) Soud může vyslechnout každého, kdo je informován o dědicích zůstavitele nebo o jiných osobách, které mohou mít právo na majetek z pozůstalosti.

§ 147 Provádění výslechu

Svědky uvedené v [§ 145 odst. 2](#) a v [§ 146 odst. 1](#) a osoby uvedené v [§ 146 odst. 2](#) soud vyslechne postupem, který [občanský soudní řád](#) stanoví pro důkaz výpovědi svědka.

§ 148 Vyrozumění vykonavatele závěti nebo správce pozůstalosti

Zjistí-li se, že zůstavitel povolal vykonavatele závěti nebo správce pozůstalosti, soud je o tom vyrozumí a vyzve je, aby se ujali své funkce; to neplatí, jestliže mu vykonavatel závěti nebo správce pozůstalosti již dříve oznámili, že začali svou funkci vykonávat.

§ 149 Závěra pozůstalosti

Nařídí-li soud usnesením závěru pozůstalosti, zajistí majetek, o němž lze mít za to, že patřil zůstaviteli, uložením do úschovy u soudu, soudního komisaře nebo u vhodného schovatele, popřípadě zapečetěním v zůstavitelově bytě nebo na jiném vhodném místě.

§ 150 Zákaz výplaty

(1) Byl-li zůstavitel majitelem účtu nebo vkladní knížky, může soud usnesením zakázat výplaty z účtu nebo z vkladní knížky.

(2) Zakázal-li soud podle [odstavce 1](#) výplaty z účtu, oprávnění zmocněnce zůstavitele nakládat s peněžními prostředky na účtu tím nejsou dotčena.

§ 151

Plnění na pohledávky zůstavitele

Má-li zůstavitel pohledávky, soud usnesením uloží jeho dlužníkům, aby plnění skládali do úschovy soudu, a upozorní je, že plnění provedená jinak nebudou mít za následek splnění dluhu.

§ 152

Odloučení pozůstalosti

(1) O návrhu věřitele na odloučení pozůstalosti nebo její části soud rozhodne usnesením.

(2) Soud vyhotoví seznam majetku patřícího do odloučené pozůstalosti nebo její části a ukáže-li se to nezbytným, majetek zajistí; při zajištění postupuje podle § 149 až 151.

Oddíl 3

Zastavení řízení

§ 153

Pozůstalost bez majetku

Nezanechal-li zůstavitel žádný majetek patřící do pozůstalosti, soud řízení o pozůstalosti zastaví. Rozhodnutí není třeba doručovat.

§ 154

Pozůstalost s majetkem bez hodnoty nebo nepatrné hodnoty

(1) Zanechal-li zůstavitel majetek bez hodnoty nebo jen majetek nepatrné hodnoty, soud usnesením vydá zůstavitelův majetek tomu, kdo se postaral o pohřeb, jestliže s nabytím tohoto majetku vyslovil souhlas, a současně řízení zastaví; to neplatí o takovém majetku zůstavitele, o němž zákon stanoví, že k němu nabývají vlastnické právo jiné osoby.

(2) Je-li sporné, kdo se postaral o pohřeb, použijí se přiměřeně ustanovení upravující spor o dědické právo.

§ 155

Právní moc rozhodnutí o zastavení řízení

Právní mocí rozhodnutí o zastavení řízení podle [§ 153](#) nebo [154](#) je řízení o pozůstalosti skončeno.

Oddíl 4

Správa pozůstalosti

§ 156

Oprávnění ke správě pozůstalosti

Vznikne-li pochybnost o tom, zda má pozůstalost spravovat správce pozůstalosti povolaný zůstavitelem, nebo vykonavatel závěti, nebo dědic, nebo některý z více dědiců anebo všichni dědicové, soud i bez návrhu usnesením rozhodne, kdo z nich je oprávněn ke správě pozůstalosti.

§ 157 Jmenování správce

(1) Nepovolal-li zůstavitel správce pozůstalosti, soud může i bez návrhu usnesením jmenovat správce pozůstalosti, jestliže

- a) vykonavatel závěti nebyl jmenován nebo odmítl spravovat pozůstalost nebo je zřejmě nezpůsobilý spravovat pozůstalost, a jestliže dědici nejsou schopni řádně spravovat pozůstalost,
- b) je třeba vyhotovit seznam majetku patřícího do pozůstalosti, nebo
- c) je k tomu jiný vážný důvod.

(2) V případě, že zůstavitel povolal správce jen části pozůstalosti, postupuje se podle [odstavce 1](#), stanoví-li zákon nebo je-li jinak třeba, aby správce pozůstalosti spravoval některý další nebo všechny ostatní zůstavitelův majetek.

(3) Soud jmenuje i bez návrhu usnesením správce pozůstalosti též tehdy, jestliže zůstavitelem povolaný nebo soudem jmenovaný správce pozůstalosti zemřel, byl prohlášen za mrtvého nebo nezvěstného, byl omezen ve svéprávnosti, odstoupil ze své funkce nebo byl pravomocným usnesením soudu odvolán, a ukazuje-li se potřebné, aby pozůstalost nebo její část spravoval nový správce.

(4) Na návrh dědice soud jmenuje správce pozůstalosti ke splnění poslední vůle zůstavitele, stanoví-li to [občanský zákoník](#).

(5) Nestanoví-li zákon jinak, má soudem jmenovaný správce pozůstalosti stejné právní postavení jako správce pozůstalosti povolaný zůstavitelem. Soudem jmenovaný správce pozůstalosti podle [odstavce 4](#), jakož i správce pozůstalosti povolaný zůstavitelem, jemuž bylo uloženo soudem splnění poslední vůle zůstavitele, má stejné právní postavení jako vykonavatel závěti.

§ 158 Správce pozůstalosti

(1) Správcem pozůstalosti může být soudem jmenován jen ten, kdo s tím souhlasí. Má-li pozůstalost připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a hledí-li se na stát, jako by byl zákonný dědic, může být jmenován správcem pozůstalosti též stát.

(2) V usnesení o jmenování správce pozůstalosti soud vždy vymezí rozsah spravovaného majetku zůstavitele nebo uvede účel, pro který byl správce pozůstalosti jmenován.

(3) Správce pozůstalosti je povinen ujmout se výkonu své funkce dnem následujícím po dni doručení usnesení, není-li v něm uveden den pozdější.

§ 159 Odvolání správce

Soud usnesením odvolá správce pozůstalosti, stanoví-li to [občanský zákoník](#).

§ 160 Některé povinnosti při správě pozůstalosti

Ten, kdo spravuje pozůstalost,

- a) prodá se souhlasem soudu majetek, který nelze uchovat bez nebezpečí škody nebo nepoměrných nákladů; souhlas však nepotřebuje, hrozí-li majetku rychlá zkáza nebo je-li pravděpodobné, že rychle ztratí na hodnotě,
- b) vyzoomí o smrti zůstavitele banku, pobočku zahraniční banky nebo spořitelni a úvěrní družstvo, u nichž měl zůstavitel účet,
- c) vyzoomí o smrti zůstavitele známé věřitele a dlužníky zůstavitele.

§ 161

Rozhodování soudu v některých věcech správy pozůstalosti

O tom, zda schválí vyrovnání dospělých odkazů, které má provést osoba spravující pozůstalost, o udělení souhlasu správci pozůstalosti nebo vykonavateli závěti s úkonem přesahujícím rozsah prosté správy a o povolení dědici k volnému nakládání s určitými pozůstalostními předměty ještě před skončením řízení o projednání pozůstalosti, rozhodne soud usnesením.

Oddíl 5

Majetek ve společném jmění zůstavitele a jeho manžela

§ 162

Vypořádání majetku

(1) Zaniklo-li manželství zůstavitele jeho smrtí, soud usnesením stanoví obvyklou cenu majetku patřícího do společného jmění zůstavitele a pozůstalého manžela ke dni smrti zůstavitele a schválí dohodu pozůstalého manžela s dědici o vypořádání majetku patřícího do společného jmění manželů, není-li v rozporu s pokyny, které zůstavitel ještě za svého života udělil ohledně svého majetku pro případ smrti, popřípadě se zákonem.

(2) Nedojde-li k dohodě podle [odstavce 1](#), soud usnesením podle zásad uvedených v občanském zákoníku, určí, jaký majetek ze společného jmění patří do pozůstalostního jmění a jaký majetek patří pozůstalému manželovi, popřípadě též stanoví pohledávku, potřebnou k vypořádání majetku ze společného jmění. Neshodnou-li se dědici s pozůstalým manželem na rozhodných skutečnostech o tom, co vše patří do společného jmění manželů, ke spornému majetku se nepřihlíží.

(3) Ukáže-li se dříve, než je řízení o pozůstalosti pravomocně skončeno, že zůstavitel měl s pozůstalým manželem ve společném jmění ještě další majetek, vypořádá se dodatečně podle [odstavce 1](#) nebo [2](#); soud přitom vychází z původního usnesení.

§ 163

Právo na vypořádání

Bylo-li zrušeno, zaniklo-li nebo bylo-li zúženo společné jmění zůstavitele a jeho manžela ještě za života zůstavitele a nebylo-li dosud vypořádáno, patří do pozůstalostního jmění právo na jeho vypořádání.

Oddíl 6

Zjišťování dědického práva

§ 164

Vyrozumění o dědickém právu

(1) Nebylo-li řízení zastaveno podle [§ 153](#) nebo [154](#), soud usnesením vyrozumí každého, o němž lze mít podle dosavadních výsledků řízení za to, že je zůstavitelovým dědicem, o jeho dědickém právu a poučí ho o tom, že může dědictví odmítnout, a jaké jsou náležitosti a následky odmítnutí dědictví. K odmítnutí dědictví soud v usnesení stanoví lhůtu 1 měsíce nebo, má-li vyrozumívaný jediné bydliště v zahraničí, 3 měsíce od doručení usnesení; z důležitých důvodů může být lhůta k odmítnutí dědictví přiměřeně prodloužena.

(2) Procesního nástupce soud vyrozumí podle [odstavce 1](#) jen tehdy, jestliže ten, o němž lze mít podle dosavadních výsledků řízení za to, že je zůstavitelovým dědicem, ztratil způsobilost být účastníkem ještě dříve, než mu uplynula lhůta stanovená pro odmítnutí dědictví.

(3) Zjistí-li se podle dosavadních výsledků řízení, že pořízením pro případ smrti byl zřízen svěřenský fond, soud vyrozumí usnesením svěřenského správce, je-li znám; [odstavec 1](#) věta první se použije přiměřeně. Opis tohoto usnesení zašle soud bez zbytečného odkladu tomu, kdo vede evidenci svěřenských fondů. Usnesení podle věty první obsahuje dosud známé údaje, které se podle jiného zákona zapisují o svěřenském fondu do evidence svěřenských fondů.

§ 165

Vyhlášení a doručení vyrozumění

(1) Soud vyhlásí usnesení podle [§ 164](#) přítomným osobám; usnesení jim není třeba doručovat. Ostatním vyrozumívaným osobám soud usnesení podle [§ 164](#) doručí.

(2) Dědic, jemuž se nepodařilo doručit na adresu jeho bydliště nebo místa pobytu, se považuje za dědice neznámého pobytu.

§ 166

Vyrozumění vyhláškou

(1) Není-li znám ten, o němž lze mít podle dosavadních výsledků řízení za to, že je zůstavitelovým dědicem, nebo není-li známo místo jeho pobytu, soud ho vyrozumí o jeho dědickém právu vyhláškou. Ve vyhlášce ho vyzve, aby se přihlásil soudu nebo opatrovníkovi, jenž byl účastníkem jmenován ([§ 120](#)), určí mu k tomu lhůtu, která nesmí být kratší než 6 měsíců od vyvěšení vyhlášky na úřední desce soudu, a poučí ho o následcích toho, nedá-li o sobě včas vědět.

(2) Vyhláška se doručí ostatním účastníkům, opatrovníku, který mu byl jmenován, a vyvěsí se na úřední desce soudu; v odůvodněných případech může být vyhláška zveřejněna prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

§ 167

Osoby nevyrozuměné

Má-li za to, že je zůstavitelovým dědicem, někdo, kdo dosud nebyl soudem o svém dědickém právu vyrozuměn, může do pravomocného skončení řízení o pozůstalosti uplatnit své právo u soudu písemně nebo ústně do protokolu. Soud ho poté usnesením poučí o možnosti dědictví odmítnout způsobem uvedeným v [§ 164](#) a [165](#).

§ 168

Spor o dědické právo

Soud vyšetří dědická práva všech, které vyrozuměl o jejich dědickém právu nebo kteří řádně uplatnili své dědické právo, jestliže dědictví neodmítli nebo zaniklo-li jim právo odmítnout dědictví nebo je-li odmítnutí dědictví neplatné anebo jestliže se k odmítnutí dědictví nepřihlíží. Nemohou-li všechna dědická práva vedle sebe obstát, je tu spor o dědické právo.

§ 169

Postup v případě nesporných skutečností

(1) Závisí-li vyřešení sporu o dědické právo na právním posouzení pouze takových skutečností, které jsou mezi dědici nesporné, soud usnesením rozhodne, s kterými účastníky bude nadále jednáno a kterým z účastníků se účast v řízení ukončuje.

(2) Dědické právo těch, jejichž účast v řízení byla podle [odstavce 1](#) ukončena, nezaniká, v řízení a při rozhodnutí se však k němu nadále nepřihlíží.

§ 170

Postup v případě sporných skutečností

(1) V případě, že pro vyřešení sporu o dědické právo je třeba prokázat skutečnosti, které jsou mezi dědici sporné, soud usnesením odkáže toho z účastníků, jehož dědické právo se jeví se zřetelem k okolnostem případu jako nejslabší, aby své právo uplatnil žalobou; k podání žaloby určí lhůtu, která nesmí být kratší než 2 měsíce.

(2) Nebyla-li žaloba ve lhůtě podána, bylo-li řízení o žalobě zastaveno nebo byla-li žaloba odmítnuta, platí, že spor o dědické právo byl vyřešen v neprospěch toho, kdo měl své právo uplatnit žalobou.

(3) Vyplývá-li z [odstavce 2](#) nebo z rozhodnutí soudu o žalobě, že dědické právo nesvědčí některému z dosavadních dědiců, soud usnesením jeho účast v řízení ukončí. Ustanovení [§ 169 odst. 2](#) se použije obdobně.

Oddíl 7

Aktiva a pasiva pozůstalosti

§ 171

Zjišťování aktiv a pasiv pozůstalosti

(1) Aktiva pozůstalosti tvoří majetek zůstavitele, který vlastnil v den své smrti, jakož i pohledávky a majetková práva, která sice vznikla teprve po jeho smrti, avšak mají původ v právních skutečnostech, jež nastaly za jeho života, a která by mu bez dalšího patřila, kdyby nezemřel, a právo na vypořádání společného jmění, které bylo zrušeno, zaniklo nebo bylo zúženo ještě za života zůstavitele a dosud nebylo vypořádáno.

(2) Pasiva pozůstalosti tvoří

- a) dluhy zůstavitele, které měl v době smrti, jakož i dluhy, které mají původ v právních skutečnostech, z nichž by měl plnit zůstavitel, kdyby mu v tom nezabránila jeho smrt,
- b) náklady pohřbu, náklady některých osob na zaopatření a další dluhy, které vznikly po smrti zůstavitele, o nichž zákon stanoví, že je hradí dědici zůstavitele nebo že se hradí z pozůstalosti, popřípadě že jsou pasivem pozůstalosti.

§ 172

Zjištění aktiv

(1) Aktiva pozůstalosti soud zjistí především ze soupisu pozůstalosti nebo ze seznamu pozůstalostního majetku anebo ze společného prohlášení dědiců o pozůstalostním majetku.

(2) Nebyla-li zjištěna podle [odstavce 1](#), soud aktiva pozůstalosti objasní z údajů dědiců a uvede je v seznamu aktiv. Neshodnou-li se dědici na rozhodných skutečnostech o tom, co vše patří do aktiv pozůstalosti, ke spornému majetku se v řízení a při projednání pozůstalosti nepřihlíží.

§ 173 Zjištění pasiv

Pasiva pozůstalosti soud objasní z údajů dědiců a uvede je v seznamu pasiv. Neshodnou-li se dědici na rozhodných skutečnostech o tom, co vše patří do pasiv pozůstalosti, ke sporným dluhům se v řízení a při projednání pozůstalosti nepřihlíží.

§ 174 Svolání věřitelů

(1) Na návrh dědice, který si vyhradil soupis pozůstalosti, nebo toho, kdo spravuje pozůstalost, soud usnesením vyzve věřitele zůstavitele, aby u něho přihlásili a listinami doložili své pohledávky, a poučí je, jak mohou pohledávky přihlásit a jaké jsou následky toho, když pohledávky nepřihlásí. K přihlášení a doložení pohledávky soud v usnesení stanoví lhůtu, která nesmí být kratší než 3 měsíce od vyvěšení usnesení na úřední desce soudu.

(2) Usnesení podle [odstavce 1](#) se vyvěsí na úřední desce soudu; v odůvodněných případech může být zveřejněno též prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

§ 175 Poučení o právu výhrady soupisu

(1) Každého, kdo byl vyrozuměn o dědickém právu nebo kdo uplatnil u soudu své dědické právo a jehož účast v řízení o pozůstalosti nebyla ukončena, soud usnesením poučí, že si může vyhradit soupis pozůstalosti, jak může výhradu soupisu pozůstalosti uplatnit a jaké jsou následky, když výhradu soupisu pozůstalosti neuplatní.

(2) K uplatnění výhrady soupisu pozůstalosti soud v usnesení stanoví lhůtu 1 měsíce ode dne, kdy byl o tomto právu vyrozuměn; z důležitých důvodů může být lhůta k uplatnění výhrady soupisu pozůstalosti prodloužena.

§ 176 Vyrozumění o právu výhrady soupisu

(1) Svěprávného, známého a přítomného dědice, který není manželem, potomkem nebo předkem zůstavitele, soud vyrozumí o právu výhrady soupisu buď tím, že jim usnesení podle [§ 175](#) doručí, nebo tím, že jim usnesení podle [§ 175](#) vyhlásí.

(2) Jiné dědice, než kteří jsou uvedeni v [odstavci 1](#), si soud předvolá a vyrozumí o právu výhrady soupisu tím, že jim usnesení podle [§ 175](#) vyhlásí a že si od nich vyžádá výslovné vyjádření o tom, zda uplatňují výhradu soupisu; to neplatí, nemohou-li již výhradu soupisu účinně uplatnit. Vyjádření dědice se uvede v protokolu. Jestliže se dědic v protokolu nevyjádří nebo se nedostaví k jednání, aniž se řádně omluvil, platí, že výhradu soupisu neuplatňuje; o tom musí být poučen.

(3) Tomu, komu bylo vyhlášeno, není třeba usnesení podle [§ 175](#) doručovat.

§ 177 Soupis pozůstalosti

(1) Soud usnesením rozhodne o nařízení soupisu pozůstalosti nebo, odůvodňují-li to okolnosti případu, o jeho nahrazení seznamem pozůstalostního majetku, který vyhotoví správce pozůstalosti a který potvrdí všichni dědici.

(2) Předloží-li dědicové soudu společné prohlášení o pozůstalostním majetku, může soud usnesením rozhodnout, že jím bude nahrazen soupis pozůstalosti; v případě, že soupis pozůstalosti již byl nařízen, soud usnesení o tom zruší.

§ 178

Vyrozumění o soupisu pozůstalosti

(1) Nařídí-li soud soupis pozůstalosti, vyrozumí o době a místě jeho provedení všechny osoby, které mají právo být přítomny soupisu a vznášet dotazy a připomínky, nejméně 15 dnů předem.

(2) [Odstavec 1](#) se nepoužije, kdyby vyrozumění o době a místě soupisu mohlo vážně ohrozit včasné provedení soupisu. V takovém případě je třeba k soupisu přizvat dva svědky; svědky soupisu nemohou být osoby, které nejsou plně svéprávné, osoby, které nemohou číst a psát, osoby, které jinak mají právo být přítomny soupisu a vznášet dotazy a připomínky a osoby jim blízké, jakož i zaměstnanci notáře, který byl v řízení o pozůstalosti pověřen provedením úkonů jako soudní komisař.

§ 179

Protokol o soupisu pozůstalosti

(1) Soupis pozůstalosti se uvede v protokolu.

(2) V protokolu o soupisu pozůstalosti se kromě obecných náležitostí zejména uvede, z jakého důvodu se soupis provádí, kdo byl soupisu přítomen a jaké měl k soupisu dotazy a připomínky, popis majetku zůstavitele a kde se nachází a zda byl majetek zajištěn a jak. Věci a jiný majetek se popisí takovým způsobem, aby bylo možno zjistit jeho totožnost a aby byla vyloučena jeho záměna.

(3) Byl-li soupis pozůstalosti proveden bez účasti osob, které jinak mají právo být přítomny soupisu a vznášet dotazy a připomínky ([§ 178 odst. 2](#)), uvede se v protokolu o soupisu rovněž prohlášení svědků soupisu o tom, že byli přítomni po celou dobu soupisu a že soupis byl proveden řádně a úplně.

Oddíl 8

Obvyklá cena pozůstalosti

§ 180

Určení obvyklé ceny

(1) Na podkladě soupisu pozůstalosti, seznamu pozůstalostního majetku, společného prohlášení dědiců o pozůstalostním majetku nebo shodných údajů dědiců o zůstavitelově majetku a na základě shodných údajů dědiců o pasivech pozůstalosti soud usnesením stanoví obvyklou cenu majetku a jiných aktiv pozůstalosti, výši dluhů a dalších pasiv pozůstalosti a čistou hodnotu pozůstalosti, popřípadě výši předlužení.

(2) Zjistí-li soud dříve, než bude řízení o projednání pozůstalosti pravomocně skončeno, nové skutečnosti, které odůvodňují změnu usnesení vydaného podle [odstavce 1](#), provede potřebnou opravu samostatným usnesením.

§ 181

Ocenění pozůstalostního majetku

(1) Při ocenění pozůstalostního majetku a zůstavitelových dluhů soud vychází ze společného prohlášení dědiců nebo z ocenění provedeného tím, kdo spravuje pozůstalost. V odůvodněných případech lze cenu zjistit znaleckým posudkem.

(2) Pro ocenění je rozhodný stav v době smrti zůstavitele; vznikla-li oceňovaná aktiva nebo pasiva pozůstalosti až po smrti zůstavitele, je rozhodný stav v době jejich vzniku.

Oddíl 9 Projednáání dědictví

§ 182 Jednání

- (1) Soud k projednání věci nařídí jednání, není-li dále stanoveno jinak. Jednání je neveřejné.
- (2) K jednání soud předvolá dědice zůstavitele, vykonavatele závěti a další účastníky, o jejichž práva nebo povinnosti při jednání půjde, jakož i jejich zástupce a další osoby, jejichž přítomnosti je třeba.
- (3) Dostaví-li se k jednání účastník nebo jeho zástupce, soud mu umožní účast při jednání, i když k němu nebyl předvolán.

§ 183 Rozhodnutí bez nařízení jednání

Jednání není třeba nařizovat,

- a) má-li být rozhodnuto o zastavení řízení podle [§ 153](#) nebo [154](#),
- b) nabývá-li pozůstalost jediný dědic, který nemá námitky proti soupisu pozůstalosti nebo seznamu pozůstalostního majetku vyhotovenému správcem pozůstalosti nebo který předložil soudu své prohlášení o pozůstalostním majetku,
- c) má-li pozůstalost připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a na stát se hledí, jako by byl zákonný dědic.

Oddíl 10 Rozhodnutí o dědictví

§ 184 Předpoklady

- (1) Soud vydá rozhodnutí o dědictví, bylo-li zjištěno dědické právo a pozůstalostní jmění, byla-li splněna zůstavitelova nařízení, nedošlo-li k nařízení likvidace pozůstalosti a bylo-li mu prokázáno, že byly splněny povinnosti vůči odkazovníkům, stanovené zákonem jako předpoklad pro potvrzení dědictví.
- (2) Součástí usnesení podle [odstavce 1](#) může být též usnesení podle [§ 162](#) a [180](#).

§ 185 Rozhodnutí o dědictví

- (1) V rozhodnutí o dědictví soud s účinností ke dni vzniku dědického práva
- a) potvrdí nabytí dědictví jedinému dědici,
  - b) rozdělí pozůstalost mezi více dědiců podle nařízení zůstavitele a potvrdí podle rozdělení nabytí dědictví více dědici,
  - c) rozdělí pozůstalost mezi více dědiců podle určení třetí osoby, kterou tím zůstavitel pověřil, ledaže by k takovému určení nepřihlédl, a potvrdí podle rozdělení nabytí dědictví více dědici,
  - d) schválí dohodu dědiců o rozdělení pozůstalosti, která není v rozporu se zákonem, a potvrdí podle ní nabytí dědictví více dědici,

- e) rozdělí pozůstalost mezi více dědiců na jejich žádost, jsou-li pro to splněny zákonem stanovené předpoklady, a potvrdí podle rozdělení nabytí dědictví více dědici,
- f) potvrdí nabytí dědictví více dědicům podle dědických podílů, jejichž výše byla stanovena v souladu se zákonem dohodou dědiců, nedošlo-li k rozdělení pozůstalosti,
- g) potvrdí nabytí dědictví více dědicům podle dědických podílů ze zákona, nedošlo-li k rozdělení pozůstalosti a ani k dohodě dědiců o výši dědických podílů, nebo
- h) potvrdí, že dědictví připadlo státu, jestliže nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a že se na stát hledí, jako by byl zákonný dědic.

(2) Podle [odstavce 1 písm. a\)](#) a d) až g) soud postupuje také tehdy, jestliže se odkazovníci stali dědici zůstavitele proto, že nedošlo k posloupnosti podle dědické smlouvy nebo závěti nebo k zákonné dědické posloupnosti, popřípadě že dědictví nenabyl žádný zákonný dědic.

(3) V rozhodnutí o dědictví soud dále

- a) rozhodne o návrhu dědice ze zákonné dědické posloupnosti na vypořádání podle [§ 1693 odst. 3 občanského zákoníku](#),
- b) rozhodne nebo schválí dohodu o vypořádání povinného dílu pro nepominutelného dědice, bylo-li na něj uplatněno právo.

(4) V rozhodnutí o dědictví soud rovněž uvede důvod dědictví, důvod, z jakého došlo k rozdělení dědictví a údaje o tom, zda a který dědic uplatnil výhradu soupisu, zda byla nařízena dědická posloupnost zřízením svěřenského nástupnictví, doložením času nebo jiným způsobem, kdo byl povolán jako následný dědic a za jakého předpokladu a zda může přední dědic s dědictvím volně nakládat.

§ 186 Rozdělení pozůstalosti

Při rozdělení pozůstalosti na žádost dědiců soud vychází z výkazu, který pro tento účel sestavil.

§ 187 Neschválení dohody

Neschválí-li soud dohodu dědiců o rozdělení pozůstalosti nebo dohodu dědiců o výši dědických podílů, může pokračovat v řízení až po právní moci tohoto usnesení.

§ 188 Účinky právní moci rozhodnutí o dědictví

Právní mocí rozhodnutí o dědictví

- a) zaniká závěra pozůstalosti a všechna opatření, která byla přijata k zajištění pozůstalosti,
- b) zaniká správa pozůstalosti; povinnosti uložené ustanovením [§ 190 odst. 2](#) tím nejsou dotčeny,
- c) je skončeno řízení o pozůstalosti.

§ 189 Uplatňování práv žalobou

(1) Nepřihlíží-li se v řízení a při rozhodování o pozůstalosti k majetku nebo dluhům zůstavitele v důsledku postupu podle [§ 162 odst. 2](#) věty druhé, [§ 172 odst. 2](#) věty druhé nebo [§ 173](#) věty druhé, mohou se účastníci domáhat svých práv žalobou.

(2) Tomu, kdo nebyl účastníkem jako dědic v době vydání rozhodnutí o pozůstalosti, nebrání právní moc rozhodnutí o pozůstalosti v tom, aby se svého práva k pozůstalosti domáhal žalobou.

§ 190 **Úkony po skončení řízení**

(1) Soud po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti vyrozumí orgán, který vede veřejný seznam nebo rejstřík, v němž jsou zapsány věci a práva z pozůstalostního jmění, o tom, kdo se stal jejich vlastníkem.

(2) Ten, kdo spravoval pozůstalost, oznámí po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti známým věřitelům a dlužníkům zůstavitele, kdo podle rozhodnutí o pozůstalosti nabyt pohledávku nebo dluh zůstavitele, a bance, pobočce zahraniční banky nebo spořitelnímu a úvěrnímu družstvu, kdo se stal majitelem zůstavitelova účtu.

§ 191 **Zrušení rozhodnutí o dědictví**

(1) Ukáže-li se, že zůstavitel žije, soud zruší rozhodnutí o pozůstalosti a řízení zastaví.

(2) Po právní moci usnesení podle [odstavce 1](#) soud učiní opatření k obnovení zůstavitelových práv a povinností; postupuje přitom přiměřeně podle [§ 190](#).

Oddíl 11 **Dodatečně najevo vyšlý majetek**

§ 192 **Dodatečné projednání při zastavení řízení**

Objeví-li se po právní moci rozhodnutí, jímž bylo řízení o pozůstalosti zastaveno ([§ 153](#) a [154](#)), majetek, který tvoří aktivum pozůstalosti, popřípadě též pasivum pozůstalosti, soud projedná dědictví. Dědictví však nebude projednáno, objeví-li se pouze pasivum pozůstalosti.

§ 193 **Dodatečné projednání po rozhodnutí o pozůstalosti**

(1) Objeví-li se po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti majetek, který tvoří aktivum pozůstalosti, popřípadě též pasivum pozůstalosti, soud o ně doplní v dosavadním řízení vyhotovený soupis nebo seznam o aktivech a pasivech pozůstalosti; to neplatí, jde-li o aktiva nebo pasiva, k nimž se v důsledku postupu podle [§ 162 odst. 2](#) věty druhé, [§ 172 odst. 2](#) věty druhé nebo [§ 173](#) věty druhé nepřihlíží.

(2) Nepožádal-li žádný z dědiců ve lhůtě k tomu určené, aby soud projednal pozůstalost o aktivech pozůstalosti, které se objevily až po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti, platí, že podle pravomocného rozhodnutí o pozůstalosti došlo rovněž k nabytí aktiv pozůstalosti uvedených v [odstavci 1](#); v případě, že pozůstalost byla rozdělena mezi více dědiců nebo že bylo potvrzeno nabytí pozůstalosti více dědicům podle dědických podílů, nabývají dědicové majetek uvedený v [odstavci 1](#) v podílech, vyplývajících z provedeného vypořádání dědictví. Je-li to potřebné, soud o tom vydá usnesení.

(3) Lhůtu k podání žádosti o projednání pozůstalosti o aktivech pozůstalosti, které se objevily až po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti podle [odstavce 2](#), soud určí ve vyhláске, kterou uveřejní na úřední desce soudu. Tato lhůta nesmí být kratší než 2 měsíce.

Díl 3 Nabytí dědictví následným dědicem

§ 194

(1) Nastal-li případ, pro nějž bylo zřízeno svěřenské nástupnictví, bylo-li dědictví omezeno doložením času nebo jinak podmíněno nebo má-li z jiného důvodu dědictví nabyt následný dědic, postupuje se přiměřeně podle ustanovení dílů 1 a 2. Rozhodné skutečnosti se však posuzují ke dni, kterým pominulo odsunutí dědického práva následného dědice, a k tomuto dni se také vztahují účinky rozhodnutí o pozůstalosti.

(2) V rozhodnutí o pozůstalosti soud rovněž rozhodne o povinnosti následného dědice přispět poměrně přednímu dědici na to, co splnil na úhradu zůstavitelových dluhů nebo nepominutelnému dědici na povinný díl.

Díl 6 Evropské dědické osvědčení

§ 288a

(1) Evropské dědické osvědčení vydá za podmínek stanovených přímo použitelným předpisem Evropské unie⁴⁾ usnesením soud místně příslušný pro řízení o pozůstalosti na žádost žadatele k prokázání jeho statusu nebo k vykonání práv či pravomocí. Do skončení řízení o pozůstalosti evropské dědické osvědčení vydá jménem tohoto soudu notář jako soudní komisař.

(2) Účastníky řízení o vydání evropského dědického osvědčení jsou vedle žadatele ti, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou zůstavitelovými dědici nebo odkazovníky, správce pozůstalosti nebo vykonavatel závěti, jejichž účast vyšla najevo nejpozději do doby vydání evropského dědického osvědčení.

(3) Přílohou usnesení, kterým se vydává evropské dědické osvědčení, je formulář stanovený přímo použitelným předpisem Evropské unie⁵⁾.

(4) Nejsou-li splněny podmínky pro vydání evropského dědického osvědčení, soud nebo notář jako soudní komisař rozhodne usnesením, že se osvědčení nevydává.

(5) Po právní moci rozhodnutí o dědictví opraví, změní nebo zruší či pozastaví účinky evropského dědického osvědčení za podmínek stanovených přímo použitelným předpisem Evropské unie⁴⁾ na žádost kterékoliv osoby, která prokáže oprávněný zájem, nebo z vlastního podnětu soud, jinak tento úkon soudu provede notář jako soudní komisař.

(6) O odvolání proti usnesení o evropském dědickém osvědčení rozhoduje krajský soud.

HLAVA IV JINÁ ŘÍZENÍ

Díl 1 Řízení o úschovách

§ 289 Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu je místo plnění; jsou-li místa plnění v obvodu několika soudů, je pro řízení o úschovách příslušný soud, který nejdříve zahájí řízení.

(2) Pro řízení o povinné úschově je příslušný soud, který rozhodl o povinnosti poskytnout dorovnání protiplnění nebo náhradu škody.

§ 290 Předmět úschovy

U soudu lze složit do úschovy peníze, cenné papíry a jiné movité věci hodící se k úschově za účelem splnění závazku.

§ 291 Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh.

(2) Návrh na přijetí do úschovy musí obsahovat prohlášení složitela, který peníze, cenné papíry nebo jiné věci do úschovy skládá, že závazek, jehož předmětem jsou hodnoty skládané do úschovy, nelze splnit, protože věřitel je nepřítomen nebo je v prodlení, nebo že složitel má odůvodněné pochybnosti, kdo je věřitelem, nebo že složitel věřitele nezná; to neplatí, jde-li o povinnou úschovu.

§ 292 Účastníci

Účastníkem je složitel. Po právní moci rozhodnutí o přijetí do úschovy je účastníkem také ten, pro koho jsou peníze, cenné papíry nebo jiné věci určeny (dále jen „příjemce“), a ten, kdo uplatňuje právo na předmět úschovy.

§ 293 Jednání

Jednání není třeba nařizovat.

§ 294 Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení [§ 11](#), [17](#), § 20 odst. 1 až 3, [§ 21](#), [22](#) a [28](#) se nepoužijí.

§ 295 Doručování rozhodnutí

Rozhodnutí soud doručí účastníkům do vlastních rukou.

§ 296 Náklady úschovy

(1) Vyžádá-li si úschova náklady, uloží soud složiteli, aby složil přiměřenou zálohu na náklady. Nebude-li záloha ve stanovené lhůtě zaplacená, soud návrh na přijetí úschovy zamítne; soud rovněž návrh na přijetí úschovy zamítne, nehodí-li se věc k úschově vůbec nebo není-li nalezen vhodný způsob úschovy.

(2) Vyžádá-li si povinná úschova náklady, rozhodne soud o uspokojení nákladů úschovy ze složených prostředků před vydáním z povinné úschovy. Částka vydávaná z povinné úschovy jednotlivým příjemcům se poměrně sníží.

§ 297 Náhrada výdajů

Před vydáním předmětu plnění z povinné úschovy za účelem splnění dluhu rozhodne soud o náhradě účelně vynaložených výdajů z prostředků uložených v povinné úschově, pokud zákon [o obchodních korporacích](#) nebo zákon [o přeměnách obchodních společností a družstev](#) stanoví, že účelně vynaložené výdaje se hradí z prostředků uložených v povinné úschově.

§ 298 Vydání úschovy

(1) Předmět úschovy vydá soud příjemci na jeho žádost. Jestliže ke složení došlo proto, že někdo jiný než příjemce uplatňuje právo na vydání předmětu úschovy nebo že někdo jiný, jehož souhlasu je třeba, nesouhlasí s vydáním předmětu úschovy příjemci, je k vydání předmětu úschovy zapotřebí souhlasu všech účastníků a osoby, pro jejíž nesouhlas s plněním došlo ke složení do úschovy. Souhlasu složitela je však třeba jen tehdy, bylo-li plnění složeno pro neznámého věřitele.

(2) Předmět povinné úschovy vydá soud příjemci, který k žádosti doloží kopii soudního rozhodnutí, kterým bylo přiznáno právo na jinou výši protiplnění nebo náhradu škody, dále skutečnost, že je oprávněnou osobou, a rozsah práva na plnění z povinné úschovy.

(3) Složiteli vydá soud předmět úschovy na jeho žádost,

a) jestliže příjemce projeví s tímto postupem souhlas,

b) prohlásí-li příjemce soudu, že předmět úschovy nepřijímá, nebo

c) nevyjádří-li se příjemce ve lhůtě stanovené soudem, ačkoliv byl na takové následky upozorněn.

(4) Jiné osobě, než která je uvedena v odstavcích 1 až 3, žádající o vydání předmětu úschovy, jej vydá soud jen se souhlasem složitela a příjemce.

§ 299 Nahrazení souhlasu s vydáním úschovy

(1) Byl-li souhlas s vydáním předmětu úschovy odepřen, lze jej nahradit pravomocným rozsudkem soudu, kterým bylo rozhodnuto, že ten, kdo vydání odporoval, je povinen souhlasit s vydáním předmětu úschovy žadateli.

(2) Pro řízení o nahrazení souhlasu podle [odstavce 1](#) je příslušný soud, u něhož probíhá řízení o úschově.

§ 300 Zvláštní případy úschovy

Přijímá-li soud do úschovy věci v případech stanovených jinými právními předpisy, řídí se ustanoveními příslušného právního předpisu, a není-li jich, ustanoveními § 289 až 302, a to přiměřeně podle povahy úschovy a jejího účelu.

§ 301 Nevydané úschovy

(1) Uplynula-li lhůta 3 let od právní moci rozhodnutí o přijetí do úschovy, popřípadě ode dne, kdy předmět úschovy měl být podle návrhu složiteli vydán, rozhodne soud, že předmět úschovy připadne státu, jestliže se o něj nikdo nepřihlásí do 1 roku ode dne vyhlášení tohoto rozhodnutí. Toto rozhodnutí soud vyvěsí na úřední desce soudu.

(2) Dojde-li po vydání rozhodnutí ve lhůtě podle [odstavce 1](#) žádost o vydání předmětu úschovy, postupuje soud podle [§ 298](#).

(3) Uplynutím lhůty uvedené v rozhodnutí podle [odstavce 1](#), nebyla-li v této lhůtě žádost o vydání předmětu úschovy podána, připadne předmět úschovy státu. Uplynutím této lhůty nabude stát předmět úschovy i tehdy, nebylo-li podané žádosti pravomocným rozhodnutím vyhověno.

§ 302 **Účinky připadnutí úschovy státu**

Případne-li předmět úschovy státu, zaniknou práva účastníků i jiných osob k předmětu úschovy.

Díl 2 **Řízení o umoření listin**

§ 303 **Místní příslušnost**

(1) Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu má obecný soud navrhovatel; nemá-li navrhovatel v České republice obecný soud, je příslušný ten soud, v jehož obvodu je platební místo.

(2) Jde-li o řízení o umoření cenného papíru, vystaveného tuzemskou bankou, je příslušný soud, v jehož obvodu má tato banka své sídlo.

§ 304 **Předmět řízení**

(1) Umořit lze ztracenou nebo zničenou listinu, kterou je třeba předložit k uplatnění práva.

(2) V řízení před soudem nelze umořit takové listiny, které je podle zákona oprávněna umořit právnická osoba, jež je vystavila.

(3) Umoření nepodléhají peníze, loterní losy, sázenky, lístky a známky denního oběhu (například vstupenky a jízdenky), kupóny a talóny cenných papírů nebo zaknihovaných cenných papírů, listiny, s nimiž je spojeno právo uhrazovat určité právnické osobě v tuzemsku cenu zboží a služeb, jakož i listiny, na jejichž podkladě lze uplatnit jen nárok na vedlejší plnění.

§ 305 **Zahájení řízení**

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh. Návrh na umoření listiny může podat každý, kdo má na jejím umoření právní zájem.

(2) V návrhu na umoření listiny je třeba uvést skutečnosti, z nichž vyplývá, že z listiny nebo na jejím základě lze uplatnit nějaké právo. K návrhu je třeba předložit opis listiny nebo označit listinu, jejího výstavce, popřípadě i jiné osoby podle listiny zavázané, jakož i takové údaje, které listinu odlišují od jiných listin téhož druhu. Je-li v listině uvedena určitá částka, je třeba uvést i tento údaj.

§ 306 Účastníci

Účastníky jsou navrhovatel, ten, kdo je podle listiny povinen plnit, ten, kdo má listinu v držbě, a ten, kdo podal námitky podle [§ 307 odst. 1](#).

§ 307 Výzva k předložení listiny

(1) Soud vydá usnesení obsahující výzvu, aby se ten, kdo má listinu, přihlásil do 1 roku od vydání usnesení u soudu, který usnesení vydal, a podle možností předložil listinu nebo aby podal proti návrhu námitky. Toto usnesení se vyvěsí na úřední desce soudu.

(2) Je-li umořována směnka nebo šek, stanoví soud v usnesení podle [odstavce 1](#) lhůtu 2 měsíců a současně zakáže, aby podle umořovaných listin bylo placeno.

(3) Lhůta podle [odstavce 2](#) se počítá, není-li umořovaná listina ještě splatná, od prvního dne její splatnosti. Jestliže je umořovaná listina již splatná, počítá se tato lhůta ode dne vyvěšení usnesení.

(4) Jde-li o listinu na doručitele, s výjimkou pojistek na doručitele, skončí lhůta podle [odstavce 1](#) nebo [2](#) až za 1 rok po splatnosti pohledávky z listiny.

§ 308 Účinky zahájení řízení

(1) Od zahájení řízení až do jeho pravomocného skončení neběží proti navrhovateli promlčecí lhůta, lhůta pro zánik práva ani lhůta určená k výplatě peněžité částky podle umořované listiny.

(2) Ten, komu bylo usnesení doručeno nebo kdo se o něm mohl při náležitě péči dozvědět, nesmí pod následky neplatnosti nakládat právy z umořované listiny, konat výplaty nebo jiná plnění podle ní, převést ji nebo provést na ní změny. Ten, kdo je podle listiny zavázán, je povinen zadržet předloženou listinu a oznámit soudu, kdo ji předložil.

§ 309 Zaplacení směnky či šeku

Bylo-li zahájeno umořovací řízení o směnce či šeku, je navrhovatel, který se vykáže usnesením, oprávněn žádat zaplacení směnky či šeku, dá-li přiměřenou jistotu, dokud směnka či šek nejsou prohlášeny za umořené. Nedá-li tuto jistotu, je oprávněn podat návrh, aby dlužná částka byla složena do úschovy soudu.

§ 310 Přezkoumání přihlášky

Soud přezkoumá přihlášku toho, kdo má listinu, a zjistí jeho námitky. Zjistí-li, že listina není ztracena nebo zničena, návrh zamítne.

§ 311 Jednání

Jednání není třeba nařizovat.

§ 312 Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení [§ 11](#), [17](#), § 20 odst. 1 až 3, [§ 21](#), [22](#) a [28](#) se nepoužijí.

§ 313 Rozhodnutí

(1) Zjistí-li soud, že listina, jejíž umoření bylo navrženo, nebyla vystavena nebo že není ztracena ani zničena, návrh zamítne.

(2) Uplynula-li lhůta podle [§ 307 odst. 1](#) nebo [2](#) a nedojde-li k zamítnutí návrhu, prohlásí soud k dalšímu návrhu listinu za umořenou.

(3) Není-li další návrh podle [odstavce 2](#) podán do 1 měsíce od uplynutí lhůty uvedené v [§ 307 odst. 1](#) nebo [2](#), soud řízení zastaví. Na tento následek je nutno navrhovatele upozornit v usnesení podle [§ 307 odst. 1](#) nebo [2](#).

§ 314 Doručování

Rozhodnutí o návrhu na umoření listiny soud doručí účastníkům do vlastních rukou.

§ 315 Účinky rozhodnutí o umoření listiny

Rozhodnutí o umoření listiny nahrazuje umořenou listinu, dokud ten, kdo je podle listiny zavázán, nevdá za ni oprávněnému náhradní listinu.

Díl 8 Řízení o soudním prodeji zástavy

§ 353a Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný obecný soud zástavního dlužníka.

(2) Namísto soudu uvedeného v [odstavci 1](#) je k řízení příslušný soud, v jehož obvodu je nemovitá zástava, týká-li se řízení práva k ní.

§ 354 Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh zástavního věřitele, kterým se domáhá nařízení soudního prodeje zástavy; to neplatí, neumožňují-li jiné právní předpisy soudní prodej zástavy.

§ 355 Účastníci

Účastníky jsou zástavní věřitel a zástavní dlužník.

§ 356 Průběh řízení

Ve věci není třeba nařizovat jednání jen za podmínek, že lze rozhodnout jen na základě účastníků předložených listinných důkazů a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popřípadě s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí nebo tehdy, jsou-li skutečnosti uvedené v [§ 358 odst. 1](#) větě první doloženy listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo veřejnými listinami notáře.

§ 357 Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení [§ 11](#), [17](#), § 20 odst. 1 až 3, [§ 21](#), [22](#) a [28](#) se nepoužijí.

§ 358 Rozhodnutí a jeho účinky

(1) Soud nařídí prodej zástavy, doloží-li zástavní věřitel zajištěnou pohledávku, zástavní právo k zástavě a kdo je zástavním dlužníkem. Rozhodnutí o nařízení prodeje zástavy je vykonatelné dnem, kterým nabylo právní moci.

(2) Pravomocné rozhodnutí o nařízení prodeje zástavy je závazné pro každého, proti němuž působí podle jiných právních předpisů zástavní právo k této zástavě.

(3) Podle vykonatelného rozhodnutí o nařízení prodeje zástavy lze na návrh zástavního věřitele nařídit výkon rozhodnutí prodejem zástavy.

Díl 9 Řízení o zákazu výkonu práv spojených s účastnickými cennými papíry

§ 359 Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný obecný soud akciové společnosti, která vydala účastnické cenné papíry, které byly předmětem nuceného přechodu na akcionáře (dále jen „hlavní akcionář“) podle zákona [o obchodních korporacích](#).

§ 360 Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh.

(2) K návrhu je třeba připojit rozhodnutí soudu, jímž bylo hlavnímu akcionáři uloženo splnit dorovnání vůči všem vlastníkům účastnických cenných papírů do povinné úschovy, listiny dokládající, že vlastnické právo navrhovatele k účastnickým cenným papírům vydaným akciovou společností přešlo na hlavního akcionáře, a listiny dokládající počet účastnických cenných papírů navrhovatele, k nimž na hlavního akcionáře přešlo vlastnické právo.

§ 361 Účastníci

Účastníky jsou navrhovatel, hlavní akcionář a akciová společnost.

§ 362 Průběh řízení

(1) Při rozhodování o věci soud vychází zejména z listin a dalších důkazů, které předloží navrhovatel. Účastníci nemusí být vyslechnuti.

(2) O návrhu soud rozhodne nejpozději do 7 dnů poté, co byl návrh podán. Vyzval-li soud navrhovatele, aby odstranil vady podání, běží tato lhůta znovu ode dne, kdy došlo k odstranění vad nebo kdy marně uplynula k tomu stanovená lhůta; totéž platí, uložil-li soud navrhovateli, aby mu předložil pro rozhodnutí významné listiny nebo jiné důkazy. Opakovaná výzva se nepřipouští.

§ 363 Jednání

Jednání není třeba nařizovat.

§ 364 Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení [§ 11](#), [17](#), § 20 odst. 1 až 3, [§ 21](#), [22](#) a [28](#) se nepoužijí.

§ 365 Rozhodnutí

V rozhodnutí soud zakáže hlavnímu akcionáři výkon všech práv spojených s jeho účastnickými cennými papíry vydanými akciovou společností, a to až do doby, kdy hlavní akcionář v plné výši splní dorovnání vůči všem dosavadním vlastníkům účastnických cenných papírů do povinné úschovy.

§ 366 Obdobné použití pro další případy

Ustanovení § 359 až 365 se použijí obdobně i pro postup po vydání soudního rozhodnutí, jímž podle zákona [o obchodních korporacích](#) nebo zákona [o přeměnách obchodních společností a družstev](#) byla společníkovi obchodní korporace uložena povinnost splnit dluh poskytnout dorovnání protiplnění nebo náhradu škody uložením do povinné úschovy, je-li toto soudní rozhodnutí co do základu přiznaného práva závazné i vůči osobám, které nebyly účastníky řízení, v němž bylo toto soudní rozhodnutí vydáno.

HLAVA V ŘÍZENÍ VE VĚCÍCH RODINNĚPRÁVNÍCH

Díl 1 Průběh řízení

Oddíl 1 Řízení ve věcech manželských a partnerských

Řízení o povolení uzavřít manželství

§ 367 Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh nezletilého, který dovršil 16 let věku a který hodlá uzavřít manželství.

§ 368 Účastníci

(1) Účastníky jsou ten, kdo hodlá uzavřít manželství, jeho zákonní zástupci a ten, s kým má být manželství uzavřeno.

(2) Nezletilý, který dovršil 16 let věku, má v řízení plnou procesní způsobilost.

§ 369 Dokazování

(1) Před rozhodnutím ve věci samé soud vyslechne toho, kdo hodlá uzavřít manželství, a toho, s kým má být manželství uzavřeno.

(2) Účastníka, který nemá svéprávnost v plném rozsahu, soud vyslechne bez přítomnosti jiných osob; přítomnost důvěrníka, který není jeho zákonným zástupcem nebo účastníkem a o jehož účast u výslechu vyslýchaný účastník požádá, může soud vyloučit jen tehdy, je-li jeho přítomností mařen účel výslechu.

§ 370 Rozhodnutí

Rozsudek, kterým se povoluje uzavřít manželství, musí ve výroku obsahovat přesné označení účastníka, který hodlá uzavřít manželství, a účastníka, se kterým má být manželství uzavřeno.

Pododdíl 2

Řízení ve statusových věcech manželských

Obecná ustanovení

§ 371 Druhy řízení

Řízení ve statusových věcech manželských jsou řízení

- a) o určení, zda tu manželství je či není (zdánlivé manželství),
- b) o neplatnost manželství,
- c) o rozvod manželství.

§ 372 Rozhodnutí

Ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem.

Řízení o určení, zda tu manželství je či není, a o neplatnost manželství

§ 373 Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu mají nebo měli manželé poslední společné bydliště v České republice, bydlí-li v obvodu tohoto soudu alespoň jeden z manželů; není-li takového soudu, je příslušný obecný soud manžela, který nepodal návrh na zahájení řízení, a není-li ani takového soudu, obecný soud manžela, který podal návrh na zahájení řízení.

§ 374 Zahájení řízení

(1) Řízení, ve kterém má být manželství prohlášeno za neplatné z důvodu, že byl projev vůle o vstupu do manželství učiněn pod nátlakem spočívajícím v užití násilí nebo vyhrožování násilí nebo byl učiněn v důsledku omylu o totožnosti snoubence nebo o povaze sňatečného právního jednání, je možné zahájit jen na návrh manžela. Podá-li návrh někdo jiný, soud jej odmítne.

(2) V řízení podle [odstavce 1](#) může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu, nebo jen, má-li jimi být prokázán důvod neplatnosti nebo neexistence manželství, pro nějž by řízení mohlo být zahájeno i bez návrhu. Totéž platí pro odvolací řízení. Ustanovení [§ 20 odst. 1](#), [§ 21](#) a [28](#) se nepoužijí.

§ 375 Účastníci

Účastníky jsou manželé.

§ 376 Ztráta způsobilosti být účastníkem

(1) Ztratí-li účastník po zahájení řízení způsobilost být účastníkem, soud řízení zastaví. To neplatí, lze-li řízení zahájit i bez návrhu; v takovém případě soud pokračuje v řízení s opatrovníkem, kterého zemřelému účastníku jmenuje.

(2) Bylo-li zahájeno řízení podle [§ 374 odst. 1](#) a manžel, který nepodal návrh na zahájení řízení, zemře před tím, než je ve věci pravomocně rozhodnuto, pokračuje soud v řízení s opatrovníkem, kterého zemřelému manželu jmenuje.

(3) Bylo-li zahájeno řízení podle [§ 374 odst. 1](#) a navrhovatel zemře, pokračuje soud v řízení na návrh potomků zemřelého podaný ve lhůtě 1 roku po smrti zemřelého navrhovatele. Soud jmenuje zemřelému navrhovateli opatrovníka.

§ 377 Neúčinnost doručení

Návrh na vyslovení neúčinnosti doručení nelze podat poté, co již nabyl právní moci rozsudek, kterým bylo vysloveno, že zde manželství není, nebo že je neplatné. Ustanovení [§ 11](#) se nepoužije.

§ 378 **Postup po vyslovení neexistence manželství**

Neprodleně poté, co soud pravomocně vysloví, že manželství tu není, předá věc soudu příslušnému podle [§ 417](#), který rozhodne o otcovství ke společnému dítěti a o úpravě práv a povinností k tomuto společnému dítěti, které není plně svéprávné.

§ 379 **Zmeškání jednání**

Nedostaví-li se navrhovatel k jednání bez řádné a včasné omluvy, soud řízení zastaví, ledaže jsou dány důvody pro zahájení řízení bez návrhu.

§ 380 **Lhůta pro odvolání**

Neobsahoval-li rozsudek poučení o odvolání, o lhůtě k odvolání nebo o soudu, u něhož se podává, nebo obsahoval-li nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné, lze odvolání podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení. Prominutí zmeškání této lhůty není přípustné.

§ 381 **Zpětvzetí odvolání**

Zastavil-li odvolací soud řízení o odvolání proti rozsudku, jímž bylo vysloveno, že manželství zde není, nebo je neplatné, proto, že odvolání bylo odvolatelem vzato zpět, nastane právní moc rozsudku dnem právní moci usnesení o zastavení odvolacího řízení.

§ 382 **Obnova řízení a zmatečnost**

Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost nejsou přípustné.

Řízení o rozvod manželství

§ 383 **Místní příslušnost**

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu mají nebo měli manželé poslední společné bydliště v České republice, bydlí-li v obvodu tohoto soudu alespoň jeden z manželů; není-li takového soudu, je příslušný obecný soud manžela, který nepodal návrh na zahájení řízení, a není-li ani takového soudu, obecný soud manžela, který podal návrh na zahájení řízení.

§ 384 **Zahájení řízení**

(1) Řízení je možné zahájit jen na návrh jednoho z manželů nebo společným návrhem obou manželů, navrhují-li rozvod bez zjišťování příčin rozvratu manželství. Podá-li návrh někdo jiný, soud jej odmítne.

(2) Podá-li návrh na zahájení řízení jeden z manželů a druhý z manželů se k návrhu připojí, postupuje soud stejně, jako by bylo řízení zahájeno návrhem společným. Připojení se k návrhu je možné odvolat do vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně.

§ 385 Účastníci

Účastníky jsou manželé.

§ 386 Ztráta způsobilosti být účastníkem

Ztratí-li účastník po zahájení řízení způsobilost být účastníkem, soud řízení zastaví.

§ 387 Zpětvzetí návrhu na zahájení řízení

(1) Zpětvzetí návrhu na zahájení řízení, se kterým projeví druhý z manželů z vážných důvodů nesouhlas, je neúčinné.

(2) Vzal-li zpět návrh na zahájení řízení jen jeden z manželů, kteří podali návrh společný, postupuje soud v řízení dále obdobně, jako by manžel, který se k návrhu připojil, své připojení odvolal.

§ 388 Neúčinnost doručení

Návrh na vyslovení neúčinnosti doručení nelze podat poté, co již nabyl právní moci rozsudek, kterým bylo vysloveno, že se manželství rozvádí. Ustanovení [§ 11](#) se nepoužije.

§ 389 Průběh řízení

(1) K projednání věci soud nařídí jednání, na kterém vyslechne účastníky. Od výsledku účastníků lze upustit, pokud by jeho provedení bylo spojeno s velkými obtížemi.

(2) Při jednání vede soud manžele k odstranění příčin rozvratu a usiluje o jejich smíření.

§ 390 Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen je-li to třeba ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu, nebo je-li toho třeba ke zjištění zájmů nezletilých dětí účastníků, pro něž nemůže být manželství rozvedeno, ačkoli je rozvráceno. Ustanovení [§ 20 odst. 1](#) a [§ 21](#) se nepoužijí.

§ 391 Zmeškání jednání

(1) Nedostaví-li se navrhovatel nebo oba navrhovatelé k jednání bez řádné a včasné omluvy, soud řízení zastaví.

(2) Ustanovení [odstavce 1](#) neplatí, pokud druhý z manželů, který se k jednání dostavil, výslovně prohlásí, že na projednání věci trvá.

§ 392 Klid řízení

Navrhli-li oba účastníci klid řízení nebo nastal-li klid řízení z důvodu, že jej navrhl navrhovatel a druhý z manželů se k jednání bez předchozí omluvy nedostavil, může soud v řízení pokračovat na návrh podaný nejdříve po uplynutí lhůty 3 měsíců od přerušení řízení.

§ 393 Poučení

V rozsudku, kterým soud vysloví rozvod manželství, poučí manžela, který přijal příjmení druhého manžela, o právu přijmout zpět své dřívější příjmení.

§ 394 Lhůta pro odvolání

Neobsahoval-li rozsudek poučení o odvolání, o lhůtě k odvolání nebo o soudu, u něhož se podává, nebo obsahoval-li nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné, lze odvolání podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení. Prominutí zmeškání této lhůty není přípustné.

§ 395 Odvolání

Bylo-li společnému návrhu na rozvod manželství vyhověno, není odvolání přípustné.

§ 396 Zpětvzetí odvolání

Zastavil-li odvolací soud řízení o odvolání proti rozsudku, jímž bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, proto, že odvolání bylo odvolatelem vzato zpět, nastane právní moc rozsudku dnem právní moci usnesení o zastavení odvolacího řízení.

§ 397 Odvolací řízení

V odvolacím řízení mohou být uváděny nové skutečnosti a důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jen za podmínky, za kterých mohou být uváděny podle [občanského soudního řádu](#) nebo jen, týkají-li se zájmů nezletilých, pro které nemůže být manželství rozvedeno, ačkoli je rozvráceno. Ustanovení [§ 28](#) se nepoužije.

§ 398 Obnova řízení a zmatečnost

Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost nejsou přípustné.
Pododdíl 3

Řízení ve statusových věcech partnerských

§ 399 Druhy řízení

- (1) Řízení ve statusových věcech partnerských jsou řízení
- a) o určení, zda tu partnerství je či není,
  - b) o neplatnost partnerství,

c) o zrušení partnerství.

(2) Pro řízení ve statusových věcech partnerských se přiměřeně použijí ustanovení o řízení ve statusových věcech manželských.

Oddíl 2

Předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí

Pododdíl 1

Předběžné opatření

§ 400 Místní příslušnost

K rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření je příslušný obecný soud navrhovatele.

§ 401 Zahájení řízení

Předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí je možné vydat jen na návrh.

§ 402 Náležitosti návrhu

(1) Návrh na nařízení předběžného opatření musí obsahovat též vylíčení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči navrhovateli nebo jinému, kdo ve společné domácnosti žije, anebo vylíčení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele.

(2) Neobsahuje-li návrh všechny náležitosti, a pro tyto vady není možné o návrhu rozhodnout, soud vyzve navrhovatele vhodným způsobem k doplnění návrhu a poučí ho o důsledcích nevyhovění této výzvě. Nedojde-li soudu doplnění návrhu ve lhůtě pro rozhodnutí nebo není-li možné navrhovatele vhodným způsobem ve lhůtě pro rozhodnutí vyzvat k doplnění návrhu, soud návrh odmítne. Ustanovení o opravení nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, se nepoužije.

§ 403 Účastníci

(1) Účastníky jsou navrhovatel a odpůrce, popřípadě osoba, vůči níž násilí směřuje.

(2) Je-li navrhovatelem nezletilý, podává jeho jménem návrh zákonný zástupce, orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo advokát na základě plné moci, pokud má nezletilý pro udělení plné moci přiměřenou rozumovou a volní vyspělost. Je-li navrhovatelem osoba, jejíž svéprávnost byla ve věcech, o něž v řízení jde, omezena, podává jejím jménem návrh opatrovník nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností. Ustanovení jiného právního předpisu, podle něž je třeba jmenovat opatrovníka, dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni tímž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, se nepoužije.

(3) Nezletilý starší 16 let má pro řízení plnou procesní způsobilost.

§ 404 **Lhůta pro rozhodnutí**

O návrhu rozhodne soud do 48 hodin bez jednání.

§ 405 **Rozhodnutí**

- (1) Vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby
- a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,
  - b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,
  - c) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo
  - d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.
- (2) V rozhodnutí soud poučí odpůrce o právu odnést si ze společného obydlí věci uvedené v [§ 493](#). Navrhovatele soud poučí o dalších vhodných opatřeních směřujících k jeho ochraně, zejména o právu podat návrh na zahájení řízení ve věci samé. Soud navrhovatele poučí také o možnosti podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle [§ 410](#).
- (3) Výjimky vyplývající z plnění povinností uložených předběžným opatřením odpůrci stanoví soud, a to s přihlédnutím k jeho oprávněným zájmům.

§ 406 **Opatrovník pro podání návrhu**

Byl-li podán návrh na nařízení předběžného opatření podle [§ 403 odst. 2](#) a hrozí-li střet zájmů zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či může-li dojít ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni tímž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, jmenuje soud příslušný podle [§ 400](#) neprodleně po rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření navrhovateli opatrovníka. To neplatí, je-li navrhovatel zastoupen advokátem. Proti usnesení, kterým byl opatrovník jmenován, není odvolání přípustné.

§ 407 **Vykonatelnost**

Rozhodnutí podle [§ 405](#) je vykonatelné vydáním.

§ 408 **Trvání předběžného opatření**

- (1) Předběžné opatření podle [§ 405](#) trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti.
- (2) Předcházelo-li rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření vykázání podle jiného právního předpisu, a neuplynula-li před nabytím vykonatelnosti předběžného opatření lhůta stanovená v jiném právním předpise pro trvání vykázání, prodlužuje se doba trvání předběžného opatření o tu dobu, jež do vykonatelnosti předběžného opatření neuplynula.

§ 409 **Odvolací řízení**

- (1) Bylo-li rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření napadeno včasným odvoláním, soud prvního stupně předloží věc odvolacímu soudu do 15 dnů od podání odvolání.

(2) O odvolání odvolací soud rozhodne do 7 dnů od předání věci.
Pododdíl 2

Prodloužení předběžného opatření

§ 410

Návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření

(1) Navrhovatel může před uplynutím doby uvedené v [§ 408](#) podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle [§ 405](#).

(2) Podáním návrhu se prodlužuje doba trvání předběžného opatření podle [§ 405](#) do doby, než soud o návrhu na prodloužení rozhodne.

§ 411

Jednání

(1) K rozhodnutí o návrhu podle [§ 410](#) soud zpravidla nařídí jednání. Předvolání k jednání musí být účastníkům doručeno nejméně 3 dny předem. Je-li jednání nařízeno, ustanovení o času k přípravě po předvolání účastníka k jednání se nepoužijí.

(2) Při rozhodování o návrhu soud vezme v úvahu zejména trvání stavu ohrožení navrhovatele, majetkové či jiné poměry účastníků, včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí, na které se vztahuje předběžné opatření, a další rozhodné okolnosti včetně dalších probíhajících řízení mezi účastníky.

§ 412

Rozhodnutí

(1) O návrhu na prodloužení doby trvání soud rozhodne do 2 měsíců od jeho podání.

(2) Soud může prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen na dobu nezbytně nutnou. Pokud navrhovatel neprokáže své majetkové či jiné poměry, včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí, může soud prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen z důvodů zvláštního zřetele hodných.

§ 413

Zánik předběžného opatření

Předběžné opatření podle [§ 405](#) zanikne nejpozději uplynutím 6 měsíců od jeho vykonatelnosti.

§ 414

Zrušení rozhodnutí

(1) Na návrh může soud rozhodnout o zrušení předběžného opatření podle [§ 405](#).

(2) Ustanovení [§ 411](#) a [§ 412 odst. 1](#) platí obdobně.

(3) Byl-li návrh na zrušení rozhodnutí zamítnut, lze jej opětovně podat nejdříve až po uplynutí 3 měsíců od právní moci zamítavého rozhodnutí.

Oddíl 3

Řízení o určení a popření rodičovství

Určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů

§ 415

Určení otcovství k dítěti neprovdané matky

(1) Narodí-li se dítě, u něhož otcovství není určeno zákonnou domněnkou svědčící manželů matky, ani souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem, vyslechne soud toho, koho matka označuje za otce, zda uznává, že je otcem. Příslušným je soud podle [§ 417](#).

(2) Dojde-li k souhlasnému prohlášení rodičů o otcovství, uvede se to v protokolu a oznámí matričnímu úřadu, který vede knihu narození, v níž je dítě zapsáno.

(3) Jestliže takto k určení otcovství nedojde a matka v přiměřené době nepodá návrh na určení otcovství, může soud jmenovat dítěti opatrovníka k podání takového návrhu a k tomu, aby dítě v řízení zastupoval.

§ 416

Určení otcovství po rozvodu nebo prohlášení manželství za neplatné

(1) Byl-li podán návrh na určení otcovství souhlasným prohlášením k dítěti, které se narodilo v době mezi zahájením řízení o rozvodu manželství nebo o neplatnost manželství a třístým dnem po rozvodu manželství nebo prohlášení manželství za neplatné, vyslechne soud matku, manžela i toho, kdo prohlašuje, že je otcem dítěte. Příslušným je soud podle [§ 417](#).

(2) Dojde-li k souhlasnému prohlášení účastníků o tom, kdo je otcem dítěte, uvede to soud do protokolu a oznámí matričnímu úřadu, který vede knihu narození, v níž je dítě zapsáno.

(3) Byl-li návrh podán před pravomocným skončením řízení o rozvod nebo neplatnost manželství, soud řízení přeruší do doby, než rozsudek, kterým bylo rozhodnuto o tom, že manželství je neplatné nebo se rozvádí, nabude právní moci. Bylo-li řízení o rozvod manželství nebo neplatnost manželství zastaveno, nebo byl-li návrh na rozvod manželství nebo na neplatnost manželství pravomocně zamítnut, soud řízení zastaví.

Řízení o určení a popření otcovství

§ 417

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je místně příslušný obecný soud dítěte.

(2) Není-li možné určit příslušnost podle [odstavce 1](#), je pro řízení příslušný obecný soud matky.

§ 418

Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh.

(2) Bylo-li pravomocně určeno, že manželství zde není, zahájí soud řízení o určení otcovství ke společnému dítěti i bez návrhu.

§ 419

Popření otcovství bez návrhu

Bylo-li otcovství určeno souhlasným prohlášením rodičů, lze řízení o popření takto určeného otcovství zahájit i bez návrhu, vyžaduje-li to zřejmý zájem dítěte a mají-li být naplněna ustanovení zaručující základní lidská práva.

§ 420 Účastníci

(1) Účastníky jsou žena, která dítě porodila, dítě a muž, který o sobě tvrdí nebo o němž je tvrzeno, že je otcem dítěte (domnělý otec), nebo jehož otcovství má být popřeno.

(2) Byl-li podán návrh proti opatrovníku, který byl jmenován domnělému zemřelému otci, je účastníkem tento opatrovník.

§ 421 Ztráta způsobilosti být účastníkem

(1) Zemře-li po zahájení řízení navrhovatel, a další k návrhu oprávněná osoba ve lhůtě k tomu soudem stanovené nevyjádří zájem na pokračování v řízení, soud řízení zastaví.

(2) Zemře-li v průběhu řízení zahájeného na návrh jiné k tomu oprávněné osoby domnělý otec, pokračuje soud v řízení s opatrovníkem, kterého zemřelému jmenuje.

(3) Zemře-li po zahájení řízení domnělý otec, který byl navrhovatelem, vyzve soud matku a dítě, zda mají zájem v řízení pokračovat a stanoví jim lhůtu pro toto vyjádření. Pokud se ve lhůtě k tomu stanovené nevyjádří nebo se oba vyjádří tak, že s pokračováním řízení nesouhlasí, soud řízení zastaví. Jinak platí ustanovení [odstavce 2](#) obdobně.

§ 422 Spojení řízení

S řízením o určení otcovství je spojeno řízení o péči o nezletilé dítě a o výživě nezletilého dítěte. To neplatí, jde-li o řízení podle [§ 415](#) a [416](#).

§ 423 Rozhodnutí

Ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem.

§ 424 Zastavení řízení

Bylo-li otcovství k dítěti určeno v řízení podle [§ 415](#) nebo [416](#), soud řízení o určení otcovství zastaví.

§ 425 Prominutí zmeškání lhůty

(1) Byl-li návrh na popření otcovství podán po uplynutí popěrné lhůty, soud může do 4 měsíců od podání návrhu zmeškání lhůty prominout, vyžaduje-li to zájem dítěte a veřejný pořádek. K rozhodnutí nařídí soud jednání, je-li to třeba.

(2) Po právní moci rozhodnutí o návrhu na prominutí zmeškání lhůty nařídí soud jednání. Rozhoduje-li o zamítnutí návrhu z důvodu podání po uplynutí popěrné lhůty, není třeba jednání nařizovat.

§ 425a Obnova řízení

(1) Žalobu na obnovu řízení o určení nebo popření otcovství lze podat i po 3 letech od právní moci napadeného rozhodnutí, jestliže

- a) otcovství bylo určeno soudem přede dnem 31. prosince 1995 a
- b) jsou tu nové důkazy, které souvisí s novými vědeckými metodami, které v původním řízení nebylo možné použít.

(2) Rozhodnutím o určení nebo popření otcovství není dotčena platnost právních jednání učiněných v souvislosti s výkonem práv a povinností rodiče před nabytím právní moci rozhodnutí.

Pododdíl 3

Řízení o určení a popření mateřství

§ 426

Pro řízení o určení a popření mateřství se použijí ustanovení o řízení o určení a popření otcovství přiměřeně.

Oddíl 4 Řízení ve věcech osvojení

Pododdíl 1

Řízení ve věcech osvojení nezletilého

§ 427 Předmět řízení

Ve věcech osvojení soud zejména

- a) přijímá prohlášení o udělení souhlasu k osvojení,
- b) rozhoduje o předání dítěte do péče před osvojením,
- c) rozhoduje o určení, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení,
- d) rozhoduje o návrhu rodičů, kteří dali souhlas s osvojením, na vydání dítěte,
- e) rozhoduje o osvojení,
- f) rozhoduje o utajení osvojení,
- g) rozhoduje o nařízení dohledu nad úspěšností osvojení.

§ 428 Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný obecný soud toho, kdo má být osvojen (osvojenec).

(2) Pro řízení o předání dítěte do péče před osvojením do ciziny je příslušný soud, v jehož obvodu je Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

§ 429 Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh.

(2) Byly-li osvojení a jeho okolnosti utajeny nebo pokrevní rodič a jeho souhlas k osvojení utajeny, může soud i bez návrhu rozhodnout o jejich odtajnění, odůvodňuje-li to velmi závažná situace ohrožující osvojené dítě na životě nebo na zdraví.

(3) Odůvodňují-li to okolnosti případu, rozhodne soud i bez návrhu o nařízení dohledu nad osvojitelem a osvojencem na dobu nezbytně nutnou, jejíž délku určí.

§ 430

Náležitosti návrhu při osvojení dítěte z ciziny nebo do ciziny

Jde-li o osvojení dítěte z ciziny nebo do ciziny a navrhovatel k návrhu nepřipojil rozhodnutí příslušného orgánu veřejné moci o souhlasu s osvojením, poskytne soud navrhovateli lhůtu k doplnění návrhu. Pokud navrhovatel návrh ve lhůtě k tomu stanovené nedoplní, soud návrh odmítne.

§ 431

Účastníci

(1) Účastníkem je osvojenec, jeho zákonný zástupce a, nejde-li o rozhodnutí o tom, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení, také ten, kdo má v úmyslu osvojence osvojit (osvojitel). Nestanoví-li zákon jinak, jsou účastníky také rodiče osvojence.

(2) Nezletilý rodič starší 16 let má v řízení plnou procesní způsobilost.

(3) Účastníkem je také manžel osvojitele, je-li třeba k osvojení jeho souhlasu.

§ 432

Rodič osvojence

(1) Rodič osvojence není účastníkem, pokud

- a) byl zbaven rodičovské odpovědnosti a současně práva dát souhlas k osvojení,
- b) jeho svéprávnost byla ve věci udělení souhlasu k osvojení omezena,
- c) udělil souhlas k osvojení před podáním návrhu na osvojení.

(2) Rodič osvojence přestává být účastníkem dnem právní moci rozhodnutí o tom, že není třeba k osvojení jeho souhlasu.

§ 433

Povinnost opětovně jednat s rodičem osvojence

(1) Soud je povinen s rodičem osvojence opětovně jednat jako s účastníkem,

- a) byl-li souhlas k osvojení účinně odvolán,
- b) bylo-li změněno rozhodnutí o určení, že není třeba jeho souhlasu k osvojení,
- c) bylo-li změněno nebo zrušeno rozhodnutí o omezení jeho svéprávnosti ve věci udělení souhlasu k osvojení, nebo
- d) byla-li mu znovu přiznána rodičovská odpovědnost nebo alespoň právo dát souhlas k osvojení.

(2) Byl-li rodičem, který dal souhlas s osvojením, podán návrh na vydání dítěte, je rodič účastníkem jen v té části řízení, v níž se rozhoduje o tomto návrhu.

§ 434

Zastoupení

(1) Nezletilý osvojenec, který není plně svéprávný, je v řízení zastoupen opatrovníkem, kterým soud jmenuje zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Opatrovníkem nelze jmenovat orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal návrh na zahájení řízení.

§ 435 **Rozhodnutí**

O určení, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení, o dohledu a o osvojení rozhoduje soud rozsudkem.

§ 436 **Prohlášení o souhlasu s osvojením**

(1) Prohlásí-li rodič poté, co byl poučen o podstatě a důsledcích prohlášení souhlasu s osvojením, o podstatě osvojení a o podmínkách odvolání souhlasu s osvojením, vůči soudu, že dává souhlas s osvojením, zapíše soud obsah prohlášení do protokolu. Protokol rodič, jenž prohlášení učinil, podepíše.

(2) Kterýkoli okresní soud je povinen sepsat prohlášení podle [odstavce 1](#) a neprodleně je postoupit soudu příslušnému, který vede řízení ve věcech osvojení k osvojení, k jehož osvojení byl souhlas udělen. Nebylo-li ve vztahu k nezletilému, k němuž bylo prohlášení podle [odstavce 1](#) učiněno, dosud zahájeno řízení ve věcech osvojení, založí soud ve věci spis a věc postoupí soudu příslušnému podle [§ 428](#). Ten udělení souhlasu oznámí příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Není-li možné příslušnost soudu určit, oznámí soud udělení souhlasu orgánu sociálně-právní ochrany dětí ve svém obvodu.

(3) Odvolal-li rodič souhlas s osvojením, postupuje soud podle [odstavců 1](#) a [2](#) obdobně.

§ 437 **Dokazování**

(1) V řízení ve věcech osvojení soud vyslechne alespoň jednou rodiče osvojence, a to i pokud nejsou účastníky. To neplatí, pokud

- a)** rodič není schopen projevit svou vůli nebo rozpoznat následky svého jednání nebo je ovládnout,
- b)** rodič se zdržuje na neznámém místě a toto místo se nepodařilo soudu ani při vynaložení potřebné pečlivosti v součinnosti s dalšími orgány veřejné moci zjistit,
- c)** rodič byl zbaven rodičovské odpovědnosti a současně práva dát souhlas k osvojení, nebo
- d)** svéprávnost rodiče byla ve věci udělení souhlasu k osvojení omezena.

(2) Soud v řízení vyslechne manžela osvojitele.

§ 438 **Předání osvojovaného dítěte do péče**

Před rozhodnutím o předání osvojovaného dítěte do péče budoucího osvojitele ihned poté, co dali oba rodiče souhlas k osvojení nebo ihned, jakmile to zdravotní stav dítěte dovolí, provede soud stejná šetření, která podle jiného právního předpisu provádí pro rozhodnutí o předání dítěte do péče před osvojením.

§ 439 **Určení, zda je třeba souhlasu rodičů s osvojením**

Vysloví-li soud, že není třeba souhlasu obou rodičů k osvojení, jmenuje soud pro udělení souhlasu s osvojením opatrovníka.

§ 440 Změna poměrů

(1) Soud na návrh zruší rozsudek, kterým bylo určeno, že k osvojení dítěte není třeba souhlasu rodičů, změní-li se poměry. Byl-li návrh na změnu rozsudku pravomocně zamítnut, lze opětovný návrh podat nejdříve po uplynutí 1 roku od právní moci zamítavého rozhodnutí.

(2) Rozsudek, kterým bylo určeno, že k osvojení dítěte není třeba souhlasu rodičů, nelze zrušit, bylo-li dítě pravomocně osvojeno.

§ 441 Přerušování řízení

(1) Byl-li podán návrh na určení otcovství k osvojení, soud řízení přeruší do doby, než bude o návrhu na určení otcovství rozhodnuto.

(2) Byl-li podán návrh na svěřeni dítěte do péče jiné osoby, která tvrdí, že je blízkým příbuzným osvojence, soud řízení přeruší do doby, než bude o návrhu na svěřeni do péče rozhodnuto.

§ 442 Prohlášení blízkého příbuzného osvojence

(1) Prohlásí-li v řízení ve věcech osvojení blízký příbuzný osvojence, u něž není třeba k osvojení souhlasu rodičů, že je schopen a ochoten o dítě pečovat, zahájí soud řízení o svěřeni dítěte do péče jiné osoby. Není-li soud soudem příslušným pro řízení podle [§ 467](#), postoupí věc neprodleně soudu příslušnému.

(2) Po zahájení řízení podle [odstavce 1](#) platí ustanovení [§ 441 odst. 2](#) obdobně.

§ 443 Přijmení osvojence

(1) V rozsudku, jímž se vyslovuje osvojení, uvede soud i příjmení, které osvojenec bude mít.

(2) Ustanovení [odstavce 1](#) platí pro rozsudek o zrušení osvojení přiměřeně.

§ 444 Utajení osvojení

(1) Vyhověl-li soud návrhu na utajení osvojení podanému osvojitelem nebo osvojencem, je jednání ve věci samé neveřejné. Soud činí i další vhodná opatření k utajení osvojení.

(2) Podal-li pokrevní rodič návrh na utajení jeho osoby a souhlasu s osvojením, platí [odstavec 1](#) obdobně.

Pododdíl 2

Oddíl 5 Péče soudu o nezletilé

Pododdíl 1

Zvláštní ustanovení o předběžné úpravě poměrů dítěte

§ 452 **Předběžné opatření upravující poměry dítěte**

(1) Ocitlo-li se nezletilé dítě ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o dítě pečovat, nebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen, soud předběžným opatřením upraví poměry dítěte tak, že nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí, které v usnesení označí.

(2) Vhodným prostředím se rozumí výchovné prostředí u osoby nebo zařízení způsobilého zajistit nezletilému řádnou péči s ohledem na jeho fyzický a duševní stav, jakož i rozumovou vyspělost a umožnit realizaci případných jiných opatření stanovených předběžným opatřením. Předběžným opatřením podle [odstavce 1](#) lze svěřit dítě i do pěstounské péče na přechodnou dobu, po kterou rodič nemůže dítě ze závažných důvodů vychovávat, nebo po jejímž uplynutí lze dítě svěřit do péče před osvojením, dát souhlas rodiče s osvojením či rozhodnout o tom, že není třeba souhlasu rodiče k osvojení.

(3) Ustanovení tohoto pododdílu o trvání a prodloužení doby trvání předběžného opatření se použijí i na předběžné opatření podle [občanského soudního řádu](#), jímž má být účastníku uloženo, aby odevzdal dítě do péče druhého z rodičů nebo do péče osoby dítěti příbuzné nebo blízké.

§ 453 **Místní příslušnost**

(1) K rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření je příslušný obecný soud navrhovatele.

(2) Je-li předběžné opatření nařízeno, soud předá po provedení jeho výkonu věc neprodleně soudu příslušnému podle [§ 467](#). Má-li soud, kterému byla věc předána, za to, že není soudem uvedeným podle [§ 467](#), předloží věc k rozhodnutí o příslušnosti svému nadřízenému soudu; tímto rozhodnutím je soud, jehož příslušnost byla určena, vázán.

§ 454 **Zahájení řízení**

(1) Předběžné opatření, jímž má být nařízeno umístění dítěte mimo péči rodičů nebo péči osoby dítěti příbuzné nebo blízké, může soud nařídit jen na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Návrh na předběžné opatření musí obsahovat kromě obecných náležitostí návrhu na zahájení řízení jméno nezletilého, jména, povolání a bydliště ostatních účastníků, jsou-li navrhovateli známa, vylíčení rozhodujících skutečností odůvodňujících nařízení předběžného opatření, označení osoby, které má být dítě předáno do péče. Neobsahuje-li návrh všechny náležitosti, a pro tyto vady není možné o návrhu rozhodnout ve lhůtě k tomu stanovené, soud návrh odmítne. Ustanovení o opravení nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, se nepoužije.

§ 455 **Zastoupení nezletilého**

(1) Nezletilý nemusí být zastoupen; nemá-li nezletilý zákonného zástupce nebo nemůže-li jej zákonný zástupce v řízení zastupovat, jmenuje mu soud příslušný podle [§ 467](#) opatrovníka bezodkladně po předání věci. Opatrovníkem soud jmenuje zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Opatrovníkem nelze jmenovat orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal návrh na předběžné opatření.

§ 456 Lhůta pro rozhodnutí

O návrhu na předběžné opatření soud rozhodne bezodkladně. Rozhodne-li soud po uplynutí 24 hodin od zahájení řízení, uvede v odůvodnění rozhodnutí skutečnosti, pro které nebylo možné rozhodnout dříve.

§ 457 Vykonatelnost

Rozhodnutí, kterým bylo návrhu vyhověno, je vykonatelné vydáním. Jeho výrok je závazný pro každého, není-li určen pozdější okamžik.

§ 458 Doručování

Rozhodnutí se doručuje účastníkům až při provedení jeho výkonu. Účastníkům, kteří nebyli při provedení výkonu přítomni, rozhodnutí doručí dodatečně soud příslušný podle [§ 467](#) spolu s vyzněním, že byl proveden jeho výkon.

§ 459 Trvání předběžného opatření

Trvání předběžného opatření určí soud na nezbytně nutnou dobu v délce nepřesahující 3 měsíce od jeho vykonatelnosti.

§ 460 Prodloužení doby trvání předběžného opatření

(1) Bylo-li před uplynutím doby podle ustanovení § 459 zahájeno řízení ve věci samé, může soud předběžné opatření opakovaně prodloužit tak, aby celková doba trvání předběžného opatření nepřesáhla 6 měsíců od jeho vykonatelnosti. Poté lze trvání předběžného opatření výjimečně opakovaně prodloužit na nezbytně nutnou dobu v délce nepřesahující 3 měsíce jen tehdy, nebylo-li z vážných důvodů a objektivních příčin možné v této době skončit důkazní řízení ve věci samé. Účinky předběžného opatření zaniknou nejpozději uplynutím 1 roku od jeho vykonatelnosti.

(2) Postupoval-li soud, kterému byla věc předána podle [§ 453 odst. 2](#) věty druhé, a nebylo-li o příslušnosti nadřízeným soudem dosud rozhodnuto, rozhodne o prodloužení doby trvání soud, který předběžné opatření nařídil.

§ 461 Mezinárodní prvek

Byl-li podán návrh na vydání předběžného opatření podle [§ 452](#) a ve věci samé není dána pravomoc českých soudů podle jiného právního předpisu, lhůta podle [§ 459](#) se nepoužije. Celková doba trvání předběžného opatření však v takovém případě nesmí překročit 6 měsíců.

§ 462 Zrušení předběžného opatření

(1) Rodiče nezletilého, orgán sociálně-právní ochrany dětí a opatrovník podle [§ 455](#) mohou kdykoli soudu navrhnout zrušení předběžného opatření. O takovém návrhu musí soud

rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 7 dnů. Byl-li návrh zamítnut, může jej oprávněná osoba, neuvede-li v něm jiné důvody, opakovat až po uplynutí 14 dnů od právní moci rozhodnutí.

(2) O zrušení rozhoduje soud příslušný podle [§ 467](#). Ustanovení [§ 460 odst. 2](#) se použije přiměřeně.

§ 463 **Odvolání**

Bylo-li podáno ve lhůtě odvolání proti rozhodnutí o předběžné úpravě poměrů dítěte soudem příslušnému podle [§ 467](#), nemůže být odmítnuto pro opožděnost.

§ 464 **Vyhovění odvolání soudem prvního stupně**

Usnesení o předběžné úpravě poměrů dítěte může k odvolání změnit přímo soud prvního stupně, pokud odvolání v celém rozsahu vyhoví.

§ 465 **Lhůta pro rozhodnutí o odvolání**

(1) Bylo-li rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření napadeno včasným odvoláním a nepostupoval-li soud prvního stupně podle [§ 464](#), předloží věc odvolacímu soudem do 15 dnů od podání odvolání.

(2) Odvolací soud rozhodne o odvolání proti rozhodnutí o předběžném opatření podle [§ 452](#) do 7 dnů od předložení věci.

Pododdíl 2

Řízení ve věcech péče soudu o nezletilé

§ 466 **Předmět řízení**

V řízení soud rozhoduje zejména ve věcech

- a) jména a příjmení nezletilého dítěte,
- b) péče o nezletilé dítě,
- c) výživy nezletilého dítěte,
- d) styku s nezletilým dítětem,
- e) rodičovské odpovědnosti,
- f) poručenství,
- g) opatrovnictví nezletilého dítěte,
- h) předání nezletilého dítěte,
- i) navrácení nezletilého dítěte,
- j) pro nezletilé dítě významných, na nichž se rodiče nemohou dohodnout,
- k) souhlasu s nakládáním se jměním nezletilého dítěte,
- l) zastupování nezletilého dítěte,
- m) ústavní výchovy nezletilého dítěte a jiných výchovných opatření,
- n) pěstounské péče,

- o)** určení data narození nezletilého dítěte,
- p)** přiznání svéprávnosti nezletilému dítěti,
- q)** přivolení souhlasu a odvolání souhlasu zákonného zástupce k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti.

§ 467 **Místní příslušnost**

- (1)** Pro řízení je příslušný obecný soud nezletilého dítěte.
- (2)** Není-li příslušný soud znám nebo nemůže-li včas zakročit, zakročí soud, v jehož obvodu se nezletilý zdržuje. Jakmile však je to možné, postoupí věc soudu příslušnému.

§ 468 **Zahájení řízení**

- (1)** Řízení podle § 466 písm. j) a l) lze zahájit jen na návrh zákonného zástupce.
- (2)** Řízení podle § 466 písm. p) a q) lze zahájit jen na návrh nezletilého nebo jeho zákonného zástupce.
- (3)** Bylo-li nařízeno předběžné opatření podle [§ 452](#), zahájí soud příslušný podle [§ 467](#) bezodkladně poté, co mu byla věc předána nebo co bylo rozhodnuto o jeho příslušnosti, i bez návrhu řízení o péči o nezletilého. Osobě, které bylo nezletilé dítě na základě předběžného opatření podle [§ 452](#) předáno do péče, se doručuje usnesení o zahájení řízení ve věci samé a rozhodnutí ve věci samé.

§ 468a **Spojení řízení**

- (1)** Nebylo-li zastaveno řízení o svéprávnosti rodiče nezletilého dítěte podle § 35 odst. 2, soud zahájí řízení ve věcech rodičovské odpovědnosti a řízení spojí.
- (2)** Pro řízení je příslušný soud, který vede řízení o svéprávnosti.
- (3)** V rozsudku, jímž se omezuje svéprávnost v oblasti rodičovské odpovědnosti, vymezí soud rozsah, v jakém způsobilost posuzovaného omezil, nepostačují-li vzhledem k zájmu dítěte mírnější a méně omezující opatření.

§ 468b **Přenesení příslušnosti na soud jiného členského státu Evropské unie**

Soud může řízení přerušit, jestliže dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky k přenesení příslušnosti na soud jiného členského státu Evropské unie podle přímo použitelného předpisu Evropské unie⁹⁾.

§ 469 **Zastoupení**

- (1)** Dítě je v řízení zastoupeno opatrovníkem, kterého soud pro řízení jmenuje. Opatrovníkem soud jmenuje zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- (2)** Opatrovníkem nelze jmenovat orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal návrh na zahájení řízení.

(3) Ustanovení [odstavce 1](#) neplatí pro řízení podle [§ 468 odst. 2](#). V těchto řízeních má nezletilý plnou procesní způsobilost.

§ 470

Postavení Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Jde-li o věci se vztahem k cizině, může být zmocněncem účastníka Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

§ 471

Rozhodnutí

(1) Ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem ve věcech podle § 466 písm. a) až f), g), jde-li o jmenování nebo zproštění funkce opatrovníka pro správu jmění dítěte, podle § 466 písm. i) až k), m), n), jde-li o svěření dítěte do pěstounské péče, o její zrušení, nebo o změnu práv a povinností pěstouna, a podle § 466 písm. p) a q).

(2) Ve věcech péče soudu o nezletilé rozhoduje soud s největším urychlením. Nejsou-li dány důvody zvláštního zřetele hodné, vydá soud rozhodnutí ve věci samé zpravidla do 6 měsíců od zahájení řízení; vydá-li soud rozhodnutí po uplynutí této lhůty, uvede v odůvodnění rozhodnutí skutečnosti, pro které nebylo možné tuto lhůtu dodržet.

§ 472

Náležitosti rozsudku

V rozsudku ve věcech styku s dítětem, péče o dítě nebo navrácení dítěte soud účastníky poučí podle [§ 502](#), [503](#) a [504](#) o možnosti výkonu rozhodnutí a o způsobech jeho provedení.

§ 472a

Úroky z prodlení

(1) Rozhoduje-li soud o výživném pro nezletilé dítě, může v rozhodnutí uložit i povinnost zaplatit úrok z prodlení. O úroku z prodlení soud rozhodne jen na návrh.

(2) Povinnost zaplatit úrok z prodlení lze uložit i pro dávky výživného splatné v budoucnu, dostane-li se osoba výživou povinná s jejich placením do prodlení.

§ 473

Předběžná vykonatelnost

Předběžně vykonatelné jsou rozsudky

- a) odsuzující k plnění výživného,
- b) jimiž se prodlužuje trvání výchovného opatření, kterým bylo dítě dočasně odňato z péče rodičů nebo jiné fyzické osoby¹⁾.

§ 473a

Rozsudek odvolacího soudu, kterým se potvrzuje rozsudek soudu prvního stupně o zrušení ústavní výchovy nebo o zamítnutí návrhu na prodloužení ústavní výchovy, nebo kterým se mění rozsudek soudu prvního stupně tak, že se ústavní výchova zrušuje nebo neprodlužuje, je vykonatelný jeho vyhlášením.

§ 474 **Úkoly soudu při péči o nezletilé**

(1) Za účelem ochrany zájmu dítěte soud vede rodiče k nalezení smírného řešení. Soud může rodičům uložit na dobu nejvýše 3 měsíců účast na mimosoudním smířčím nebo mediačním jednání nebo rodinné terapii, nebo jim nařídí setkání s poskytovatelem odborné pomoci, zejména odborníkem v oboru pedopsychologie.

(2) Soud vede rodiče, popřípadě poručníky nezletilých k řádnému plnění povinností při péči o nezletilého a správě jeho majetkových záležitostí. Vyřizuje podněty a upozornění fyzických a právnických osob stran péče o nezletilého a činí vhodná opatření.

(3) O vhodnosti a účelnosti navržených nebo zamýšlených opatření soud zpravidla zjistí názor orgánu vykonávajícího sociálně-právní ochranu dětí, který je obeznámen s poměry.

§ 475 **Změna poměrů**

(1) Změní-li se poměry, může soud změnit rozhodnutí týkající se výkonu povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti nebo rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě.

(2) Dojde-li k podstatné změně poměrů nebo k neshodě mezi rodiči a pěstounem v podstatné záležitosti týkající se dítěte, může dítě, rodič nebo pěstoun navrhnout soudu změnu práv a povinností, zrušení pěstounské péče, nebo jiné rozhodnutí.

§ 476 **Odvolání**

Schválil-li soud ve věcech péče soudu o nezletilé rozsudkem dohodu rodičů, nejsou rodiče oprávněni podat odvolání do výroku, jímž byla dohoda schválena.

§ 477 **Postup po nabytí zletilosti dítěte v řízení o jeho výživě**

Nabude-li dítě v průběhu řízení o jeho výživě zletilosti, dokončí soud řízení podle ustanovení tohoto pododdílu.

Pododdíl 3

Díl 2 **Výkon rozhodnutí**

Oddíl 1 **Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí**

§ 492 **Příslušnost soudu**

Rozhodl-li soud podle [§ 405](#), výkon rozhodnutí zajistí bezodkladně vždy soud prvního stupně.

§ 493 **Provedení výkonu**

Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu všechny klíče od společného obydlí, které povinný drží, a popřípadě mu zakáže setkávat se s označenou osobou nebo ji jinak kontaktovat. Soud zároveň poskytne povinnému příležitost, aby si bezprostředně při výkonu rozhodnutí vyzvedl ze společného obydlí své osobní cennosti a osobní dokumenty, jakož i věci, které slouží jeho osobní potřebě; během trvání rozhodnutí podle [§ 405](#) pak povinnému umožní vyzvednout i věci nezbytné k výkonu jeho podnikatelské činnosti nebo výkonu povolání, případně věci nezbytné z jiného vážného důvodu.

§ 494 **Věci povinného**

Není-li povinný při výkonu rozhodnutí přítomen, poskytne mu soud na jeho žádost během doby trvání rozhodnutí podle [§ 405](#) příležitost, aby si ze společného obydlí vyzvedl věci uvedené v [§ 493](#).

§ 495 **Adresa pro doručování**

Při provedení výkonu rozhodnutí soud povinného rovněž vyzve, aby soudu sdělil adresu, na kterou mu bude možné po dobu trvání rozhodnutí podle [§ 405](#) doručovat písemnosti s tímto rozhodnutím souvisící, nebo aby si zvolil zástupce pro doručování písemností, a upozorní ho, že písemnosti mu budou doručovány uložením u soudu podle jiného právního předpisu, pokud výzvě nevyhoví.

§ 496 **Opětovný výkon**

Poruší-li povinný po provedení výkonu rozhodnutí podle ustanovení [§ 493](#) povinnost nevstupovat do společného obydlí a nezdržovat se v něm, soud kdykoliv a bezodkladně na návrh oprávněného provede opětovný výkon rozhodnutí vykááním povinného ze společného obydlí.

Oddíl 2 **Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věcech péče soudu o nezletilé**

Pododdíl 1

Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí o předběžné úpravě poměrů

§ 497 **Výkon předběžného opatření podle § 452**

(1) Nařídil-li soud předběžným opatřením, aby nezletilé dítě bylo předáno do vhodného prostředí, zajistí současně jeho bezodkladný výkon.

(2) Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci nezletilé dítě předá do vhodného prostředí; jestliže je dítě u jiné osoby nebo v zařízení, bude jim za účelem umístění do vhodného prostředí odňato. Ustanovení § 500 až 504, [507](#) a [508](#) se nepoužijí.

(3) Při výkonu rozhodnutí je třeba postupovat citlivě s ohledem na dítě tak, aby nedošlo k nepřijatelnému zásahu do jeho psychického a citového vývoje nebo jinému neodůvodněnému zásahu do jeho práv.

(4) S ohledem na věk a rozumové schopnosti je dítě informováno o důvodech a všech krocích spojených s výkonem rozhodnutí. Zejména se mu s přihlédnutím k jeho rozumovým schopnostem a citovým vazbám vysvětlí důvody, které vedly k tomuto výkonu, kam bude převezeno, případně se mu zodpoví otázky, které v této souvislosti položí.

§ 498 **Místní příslušnost**

Příslušným k výkonu tohoto rozhodnutí je soud, který nařídil předběžné opatření. Byla-li věc již předána soudu příslušnému podle [§ 467](#), je příslušný k výkonu rozhodnutí soud, kterému byla věc předána.

§ 499 **Zastoupení nezletilého**

Nezletilý nemusí být zastoupen; nemá-li nezletilý zákonného zástupce nebo nemůže-li jej zákonný zástupce v řízení zastupovat, jmenuje mu soud příslušný podle [§ 467](#) opatrovníka bezodkladně po provedení výkonu.

Pododdíl 2

Výkon rozhodnutí o péči o nezletilé děti

§ 500 **Místní příslušnost**

(1) Pro řízení je příslušný obecný soud nezletilého.

(2) K výkonu rozhodnutí ve věcech mezinárodních únosů nezletilého dítěte je příslušný soud, který rozhodnutí vydal.

§ 501 **Výzva ke splnění povinnosti**

(1) Shledá-li soud zvláštní důvody, nebo nebyl-li ten, kdo neplní soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě a o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, v rozhodnutí nebo dohodě poučen o následcích neplnění stanovených povinností, vyzve jej, aby soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu plnil, a poučí jej o možnosti výkonu rozhodnutí ukládáním pokut nebo odnětím dítěte.

(2) Soud může požádat též příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, aby vedl povinného k dobrovolnému plnění soudního rozhodnutí nebo soudem schválené dohody o péči o nezletilé dítě a o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, aniž by bylo třeba nařizovat výkon rozhodnutí.

§ 502 **Nařízení výkonu**

(1) Soud nařídí výkon rozhodnutí uložením pokuty proti tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě, popřípadě o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte.

(2) Výkon rozhodnutí uložením pokuty lze nařídit opětovně, jen je-li to účelné; výše jednotlivé pokuty nesmí přesahovat 50000 Kč. Pokuty připadají státu a soud eviduje částku vymozených pokut.

§ 503 Další opatření

(1) Je-li to účelné, může soud

- a)** tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě, popřípadě o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, nařídit první setkání s mediátorem v rozsahu 3 hodin,
- b)** nejsou-li dány podmínky pro změnu rozhodnutí, stanovit plán navykacího režimu (dále jen „plán“), je-li to v zájmu dítěte; plán se stanoví tak, aby byl umožněn postupný kontakt dítěte s osobou oprávněnou ke styku s ním; soud zpravidla před stanovením plánu opatří odborné vyjádření o vhodnosti, obsahu, rozsahu a době trvání; výkonem kontroly plnění plánu soud pověří vhodnou osobu nebo zařízení, neprovádí-li soud výkon kontroly přímo,
- c)** rozhodnout o uložení povinnosti osobám, mezi kterými má být styk realizován, styk vykonávat pod dohledem orgánu sociálně-právní ochrany dětí,
- d)** nařídit povinnému setkání s poskytovatelem odborné pomoci, zejména odborníkem v oboru pedopsychologie.

(2) Shledá-li soud porušování plánu některým z účastníků, které má vliv na účel navykacího režimu, nebo dospěje-li k závěru, že navykací režim neplní svůj účel, plán zruší a přistoupí k výkonu rozhodnutí podle [§ 504](#).

§ 504 Odnětí dítěte

Zůstane-li postup soudu podle [§ 502](#) a [503](#) bezvýsledný nebo je-li po zahájení řízení z okolností případu zřejmé, že by tento postup zjevně nevedl ke splnění povinnosti, nařídí soud výkon rozhodnutí odnětím dítěte proti tomu, u koho podle rozhodnutí nebo dohody nemá být, a jeho předání tomu, komu bylo podle rozhodnutí nebo dohody svěřeno nebo má být navráceno, anebo tomu, komu rozhodnutí nebo dohoda přiznávají právo na styk s dítětem po omezenou dobu. Výkon rozhodnutí odnětím dítěte a jeho předání tomu, komu rozhodnutí nebo dohoda přiznávají právo na styk s dítětem po omezenou dobu, lze podle věty první nařídit jen ve výjimečných případech. Rozhodnutí, kterým byl výkon rozhodnutí o odnětí dítěte nařízen, se doručuje povinnému až při provedení výkonu.

§ 505 Náklady řízení

Nákladem výkonu rozhodnutí jsou i

- a)** ušlý výtěžek a hotové výdaje osob zúčastněných na výkonu rozhodnutí odnětím dítěte,
- b)** náklady účelně vynaložené s otevřením bytu a jiné místnosti povinného nebo jiné osoby podle [§ 509](#),
- c)** náklady na nezbytné potřeby nezletilého dítěte při výkonu rozhodnutí,
- d)** náklady na dopravu nezletilého dítěte spojené s jeho navrácením v případě mezinárodního únosu.

§ 506 Náhrada nákladů

Náklady výkonu rozhodnutí hradí povinný. Byly-li náklady účastníkům nahrazeny postupem podle [§ 507](#), hradí povinný náklady řízení státu. Stát má proti povinnému také právo na náhradu odměny mediátora za první setkání, kterou platil, pokud u povinného nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

§ 507 **Čerpání pokut k náhradě nákladů dítěte**

(1) Na návrh zákonného zástupce nebo opatrovníka nezletilého dítěte lze na základě rozhodnutí soudu čerpat peněžní prostředky k náhradě vynaložených a prokázaných nákladů, slouží-li k uspokojení nezbytných potřeb dítěte, a to do výše částky vymožených pokut, které jsou evidovány podle [§ 502](#).

(2) Soud čerpání peněžních prostředků zástupci nezletilého dítěte nepřizná v případech, pokud žadatel, kterému bylo uloženo plnit soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě a o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, toto rozhodnutí nebo dohodu sám dobrovolně neplní.

§ 508 **Závaznost rozhodnutí**

(1) Nařízení výkonu rozhodnutí podle [§ 504](#) je závazné pro každého. Soud jej provede v součinnosti s příslušnými státními orgány.

(2) Ustanovení [§ 497 odst. 3](#) a [4](#) se použije obdobně.

§ 509 **Oprávnění při výkonu**

Vyžaduje-li to provedení výkonu rozhodnutí odnětím dítěte, je ten, kdo provádí výkon, oprávněn provést prohlídku bytu a jiných prostor povinného nebo jiné osoby, jestliže je možné předpokládat, že se v nich dítě nachází; za tím účelem je oprávněn zjednat si přístup do bytu a jiných prostor povinného nebo jiné osoby. Tyto osoby jsou povinny umožnit přístup.

§ 510 **Zrušení rozhodnutí v odvolacím řízení**

Při rozhodování o odvolání podanému proti usnesení ve věcech výkonu rozhodnutí o péči o nezletilé děti lze rozhodnutí soudu prvního stupně zrušit jen z důvodů, které pro zrušení rozhodnutí v odvolacím řízení vymezuje [občanský soudní řád](#). Šetření nebo dokazování, která jsou potřebná pro potvrzení nebo změnu usnesení soudu prvního stupně, provede odvolací soud buď sám nebo prostřednictvím soudu prvního stupně anebo dožádaného soudu.

Oddíl 3 **Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věcech výživného**

§ 511 **Místní příslušnost**

K nařízení a provedení výkonu rozhodnutí a k činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí, jde-li o výkon rozhodnutí pro vymožení výživného nezletilého dítěte, je příslušný obecný soud nezletilého. Ustanovení o přenesení příslušnosti se použijí obdobně.

§ 512

Postavení Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Jde-li o věci se vztahem k cizině, může být v řízení o výkon rozhodnutí ukládajícího povinnost k placení výživného zmocněncem účastníka Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

§ 513

Činnost soudu před nařízením výkonu rozhodnutí

Jde-li o vymáhání výživného pro nezletilé dítě, poskytne soud na žádost účastníka pomoc při zjišťování bydliště toho, komu z rozhodnutí vyplývá povinnost. Soud přitom postupuje v součinnosti s jinými orgány veřejné moci.

ČÁST TŘETÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Přechodné ustanovení

§ 514

Řízení o popření otcovství zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona na návrh nejvyššího státního zástupce se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

Účinnost

§ 518

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2014.